

Jakubát Barbara, Eszeny

Kisari Dominika, Eszeny

Kovács Fruzsina, Eszeny

Simon Ramóna, Eszeny

Sívák Fanni, Eszeny

Szabó Lili, Eszeny

Szálka Vivien, Eszeny

Szanyi F Dominik, Eszeny

IRKA

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXVII. évfolyam, 2020/2. szám

Főszerkesztő: Espán Margaréta, Szerkesztő: Gabóda Éva
Grafika: Kalitcs Erika, Tördelészerkesztő: Fábán Zoltán
Szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Kalitcs Erika, Espán Margaréta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Nyomatás: Melynik Mikóla magánvállalkozó,
88000 Ungvár, Oszipenko u. 35. +380505236178
Rend. sz. 1456 Peldányiszám: 7000.

Levelezési cím: c/o KMP SZ, 90202 Beregszász, Olga Kobyljanszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMP SZ TERJESZTÉSÉBEN

IRKA

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXVII рік видання, 2020/2.

Головний редактор: Ешпан Маргарета, Редактор: Габода Ева
Графіка: Калітчис Еріка, Верстка: Фабан Золтан
Комісія по редакції: Орос Ілдико (голова), Калітчис Еріка, Ешпан Маргарета
Регістраційне свідоцтво: 3Т N° 63

Виготовлено: ФОП Мельник Микола Васильович,
88000 Ужгород, вул. Осипенко, 35. +380505236178
Зам.: 1456 Тираж: 7000.

Поштова адреса: Ешпан Маргарета, Берегсоз, вул. Олга Кобилжанської, 17.
Розповсюджується Закарпатським угорськомовним педагогічним товариством

Kedves Irkások!

Az év második, vagyis nyári lapszámában mindig a vakációhoz szoktunk nektek jó szórakozást és minél több élményt kívánni. A harmadik, őszi lapszámban számolunk be minden évben az *Irka* gyermeknapi ünnepeiről és a szórványban élő, tanuló olvasóink számára rendezett Anyanyelvi Irka-táborról. Sajnos, most el kell térnünk a hagyományoktól.

A karantén miatt sokatokhoz nem jutott el a tavaszi lapszám, nem tudtuk megünnepelni a gyermeknapot, és idén a táborozás is elmaradt. Amikor ezt a lapszámot összeállítottuk, csak remélni tud-

tuk, hogy időben el is jut hozzátok – lehetőleg még az ősszel –, s nem gátol meg bennünket kiadásában a karantén.

Tudjuk, a távoktatás nektek, tanáraitoknak és születeknek is sok nehézséget okozott. Reméljük, hogy nyáron azért táborok nélkül is sikerült pihennetek, és sok élményt szereznetek. Ha van kedvetek, bátran küldjétek el nekünk élménybeszámolókat néhány fényképpel mellékelve. Az új tanévben pedig sok sikert kívánunk mindnyájatoknak!

Tóthárpád Ferenc

FORDULNAK AZ ÉVSZAKOK

*Mit remél a hosszú nyár,
hogy talán tavaszt talál?
Emlék már a kikelet,
előbb látja a telet.*

*Nemsokára itt az ősz,
hűvös szellő kergetőz.
Elköltözik sok madár,
szürkén búsul a határ.*

*Megélénkül a patak,
szunnyadoznak a halak.
Ritkán moccan a malom,
hártya érik a tavon.*

*Gyakran opálos az ég,
s szórja szerte permetét:
milliónyi cseppnyi könny.
Mint egy óriási könny,*

*végtelenül nagy lapok:
fordulnak az évszakok.*

Tóthárpád Ferenc

MEGNYÍLOTT AZ ÓVODA

Megnyílt az óvoda,
varázslatos palota.
A falakról vidám bábok
kuncogják a nagy világot.

Itt nevetgél sok barát,
felfedezünk száz csodát,
hát... amikor széjjelnézek,
látom, milyen jó kis székek

hívogatnak: „Csüccs ide!”
El se hinné senki se,
hogy az asztal nem hatalmas,
és a mosdó épp alkalmas...

Csuda, csuda, csuda jó,
itt fincsi a kakaó,
s ahány játék, annyiféle,
és a mesének sincs vége!

Ebben a klassz oviban
minden rendben – csakugyan!

Mentovics Éva

SZŐLŐ

Aranyárgák már a fürtök,
akárcsak a napsugár.
Üresen kong minden hordó,
tátog a prés – rájuk vár.

Tőkéről levagdossuk,
berakjuk a kosárba –
présből csorog édes leve,
tölthetjük a pohárba.

Dénes György

ÖREG FA

Öreg fa odvában bagoly huhog,
öreg fa lombja hajlik, susog.
Öreg fa ága makkot terem,
pulyamakk szunnyad édesdeden.

Szunnyad a tölgy is, hallgatag áll,
éjjeli holdfény zeng, muzsikál,
körül az erdő hajlik, inog,
öreg fa odvában bagoly huhog.

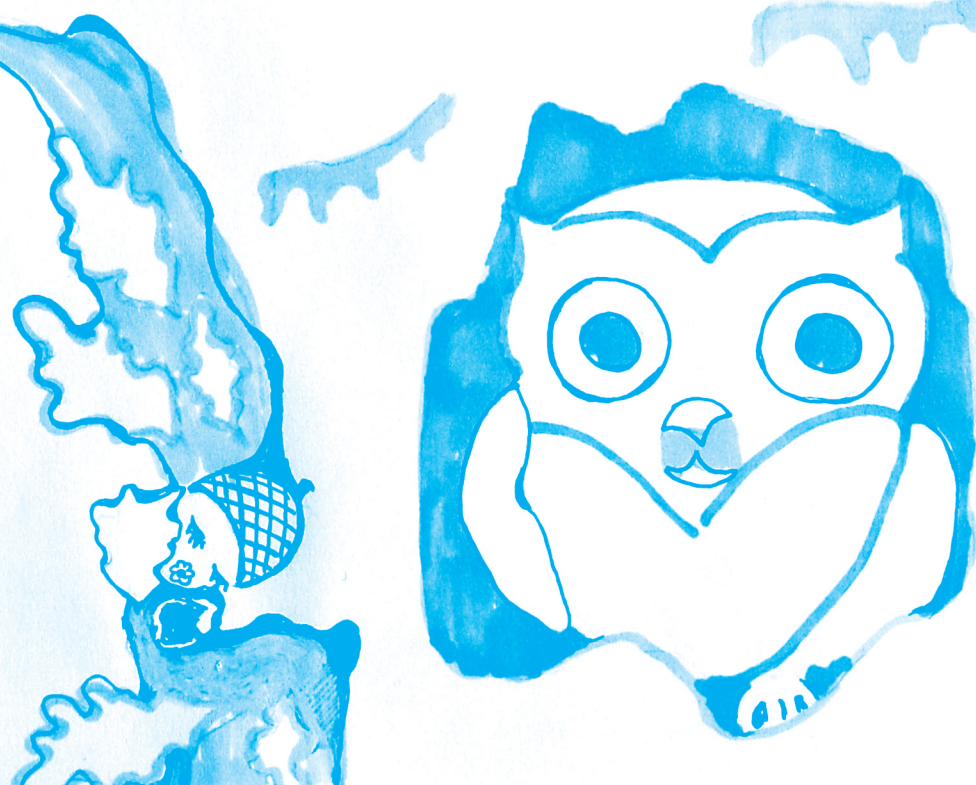
Őri István

ŐSZBEN

Fú a szél, zúg a szél,
Száraz levél táncra kél.

Fú a szél, zúg a szél,
Szél Apó útra kél.

Fú a szél, zúg a szél,
Múlik az ősz, jön a tél.

MIÉRT RÁGJÁK A FÁK KÉRGÉT A NYULAK?

Japán népmese

A régi-régi időkben, egy szép őszi napon találkozott egymással a teknősbéka és a nyúl.

A nyúl így szólt a teknősbékához:

– Hova, hova, teknősbéka?

– Gyönyörű az idő, sétálni indultam, de ha már ilyen szerencsésen összetalálkoztunk, emlékeztessé tehetnénk egy kis lakomával ezt a szép őszi napot.

Fogták hát a mozsarat, hogy rizslepényt készítsenek. A nyúl azonban közben azon törte a fejét, hogyan szedhetné rá a teknősbékát, mert az egész lepényt egyedül akarta felfalni. Ezért aztán így szólt a teknőshöz:

– Gyere csak, teknősbéka, gurítsuk itt le a hegyről a mozsarat, és szaladjunk utána. Amelyikünk előbb utoléri, legyen azé az egész lepény.

A teknős először semmiképpen sem akart beleegyezni a dologba, mert tudta, hogy a gyors lábú nyúl mindenképpen legyőzi őt a futásban, de mivel a nyúl hallani sem akart semmiféle kifogásról, végül is beleegyezett. Annál inkább, mert remek csel ötlött az eszébe. Amikor a nyúl nem nézett oda, hirtelen vizet öntött a mozsárba, hogy a lepény ne ragadjon hozzá a falához.

A nyúl aztán felvitte a mozsarat a hegyre, legurította, maga pedig széleseben rohant a nyomában. Olyan eszeveszetten vágta, hogy nem vette észre, amikor a lepénytészta kiesett útközben a mozsárból, és egy fatuskóra ragadt.

A teknősbéka lassacskán mászott a hegyről lefelé, elérte a fatuskót, és eszegetni kezdte a lepényt. Amikor aztán a nyúl utolérte a mozsarat,

bosszankodva látta, hogy üres. Gyorsan visszarahant, félúton megpillantotta a teknősbékát a fatuskónál, amint jóízűen falatozik.

A nyúl tudta, abban állapotok meg, azé legyen az egész lepény, aki előbb éri utol, így hát nem volt mit tennie. Inkább könyörgőre fogta a dolgot, és így szólt:

– Drága teknőském, edd csak meg te a felső részét, de az alsót, kérlek, hagyd meg nekem...

A teknősbéka azonban közbevágott:

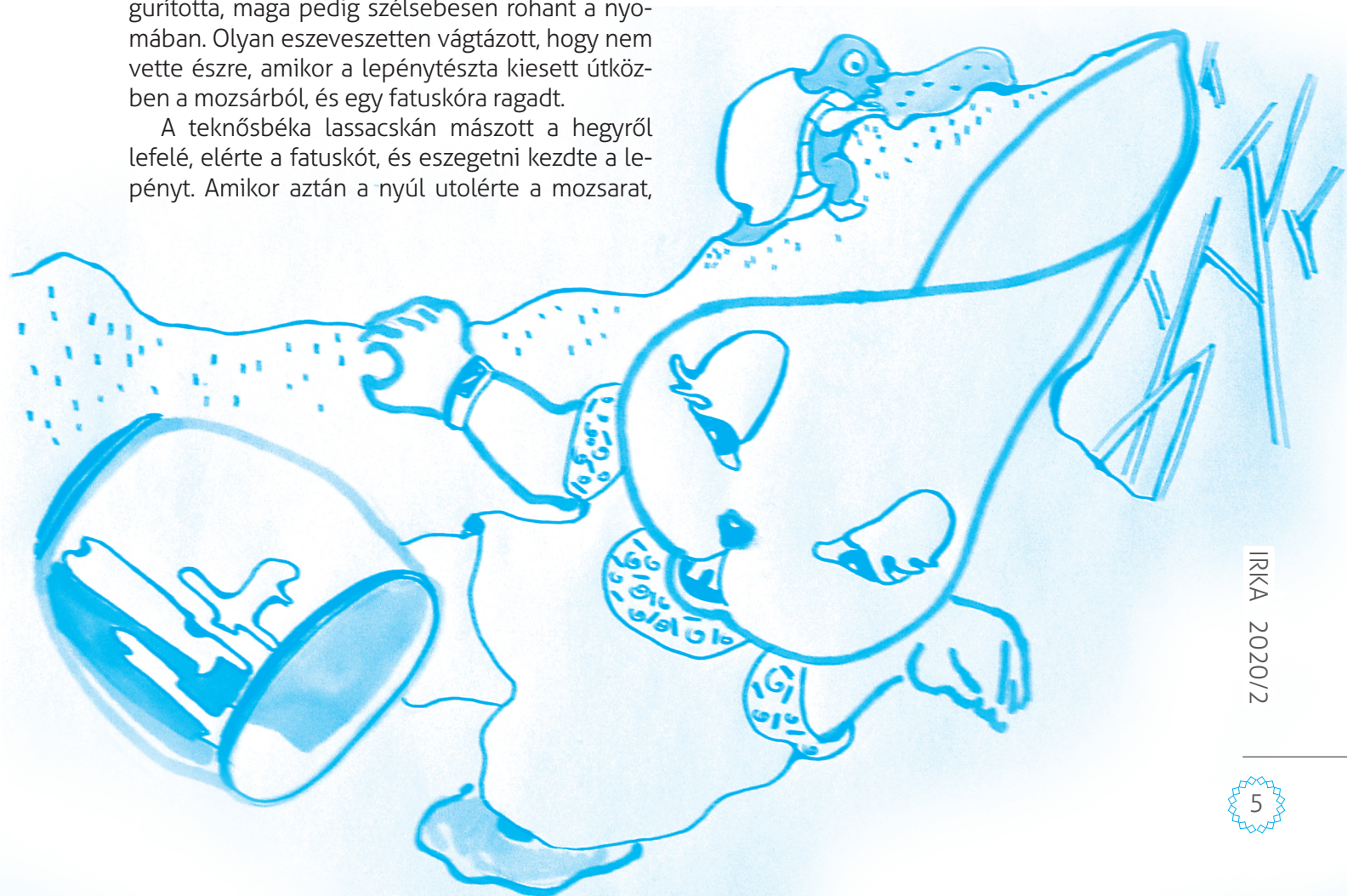
– Felső része, alsó része... Az egész lepény nagyon ízlik nekem!

Ezzel aztán fel is falta az egész lepényt, és torokig jóllakott vele. Aztán így szólt:

– Kedves nyúl uram! Ez igazán pompás kis lakoma volt, nagyon köszönöm a szíves vendéglátást. Jövőre is megismételhetjük.

Ezzel aztán haza is tért a barlangjába. A nyúl meg közben csak a nyálát nyelte, s mivel nagyon éhes volt, megrágta a fatuskót, amelyen a tészta fennakadt, mert látta, hogy van még rajta egy kevés ráragadt lepénymaradék.

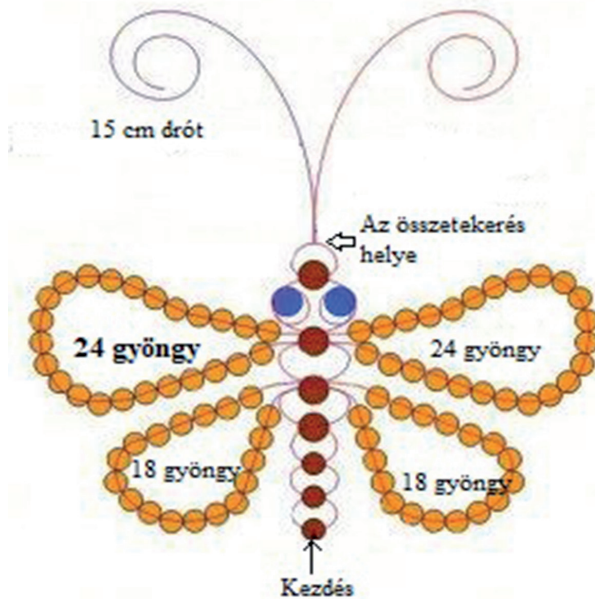
Azóta rágják meg a nyulak a fák kérgét, ha nagyon éhesek.

GYÖNGYLEPKE

Hozzávalók: nagyobb szemű (6–8-as) gyöngy rózsaszín, zöld és barna színben, vékony drót (50 cm), ceruza a drót feltekeréséhez, olló.

Elkészítés: Lentről haladunk az ábra szerint. Egy zöld gyöngyszemet felhúzzunk a drótszál közepére, majd a következő gyöngyökbe szembe fűzve haladunk 5-6 szemén át. Ezután mindkét oldalon felfűzünk 18 rózsaszín gyöngyöt (ez az alsó szárny), újból közepén 1-2 zöldet, majd mindkét oldalon a drótra 24-24 rózsaszínű gyöngyöt (felső szárny). Középen két nagyobb barna gyöngyöt felfűzünk a drótszálakra külön (szemek), majd egy zöld szemem szembe fűzve átbújunk, felette megcsavarjuk a drótot, amelynek végeit egy ceruza segítségével bepöndörítjük. A végére egy-egy szem gyöngyöt fűzhetünk. Ezzel kész is van a gyöngylepkénk. Hajcsatra rögzítve fejdísz, biztostűre rögzítve kítűző is lehet belőle. Jó munkát!

SZITAKÖTŐ

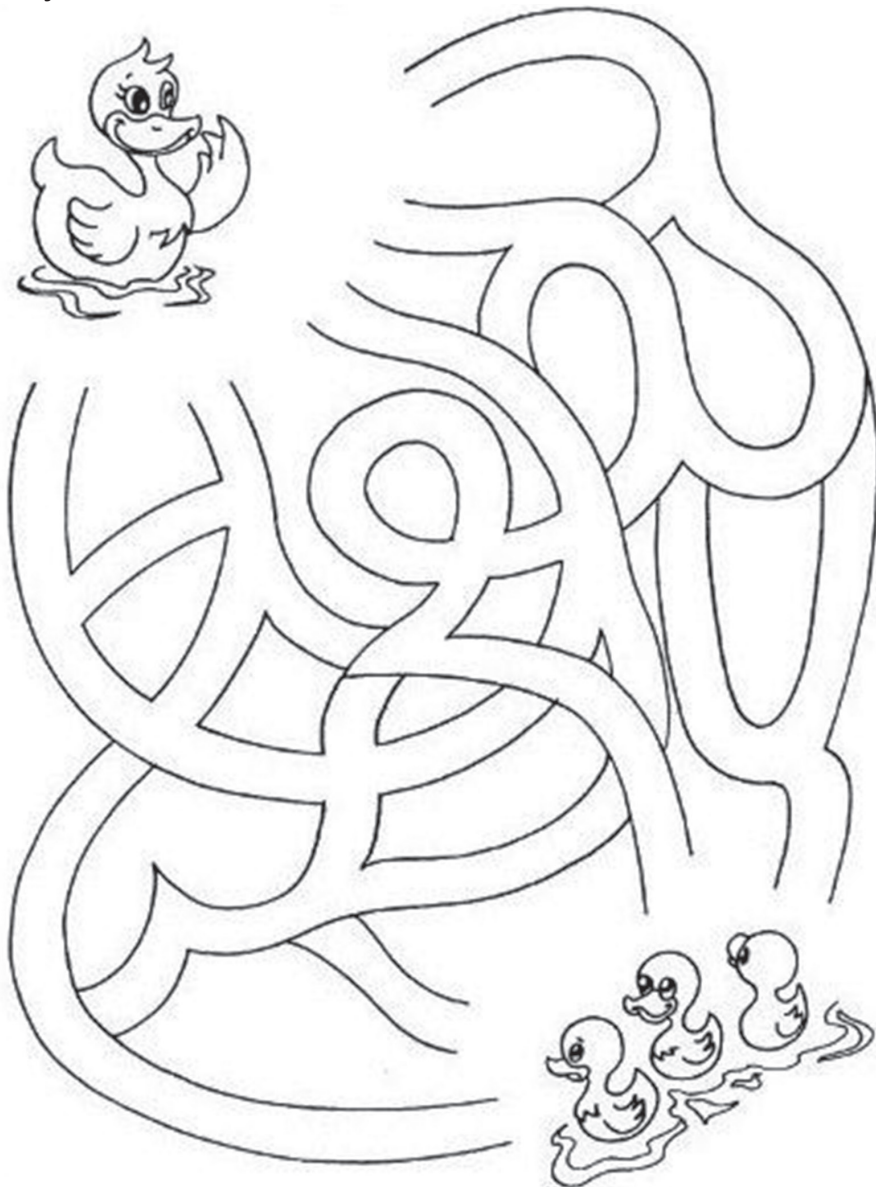
Hozzávalók: facsipeszek, színes festék (kék, piros), szivacskefe, ragasztó, csillámpor, fehér függönytüll, ragasztópisztoly (szülői felügyelettel), olló, nagyobb szemű fekete gyöngy.

Elkészítés: A fából készült ruhacsipeszeket festd be kék vagy vörös festékkel. Tedd félre őket, hogy megszáradjanak. Amikor a festék megszárad, szivacskefével kenj ragasztót a ruhacsipeszek tetejére, majd szórj rá csillámport. Hagyd, hogy a ragasztó teljesen megszáradjon. Ragasztópisztollyal a két kis gyöngyszemet ragaszd a csipesz tetejéhez két oldalról. Két arasznyi tüllt hajts félbe, majd a közepén csíptesd a csipeszbe az ábra szerint. Lehet reptetni is a szitakötőt. Jó játékot!

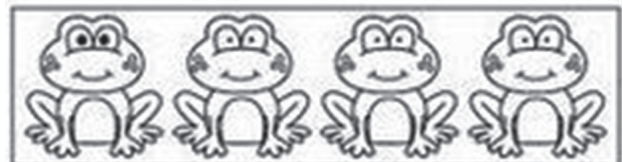
LABIRINTUS

A kiskacsák eltévedtek. Vezesd el hozzájuk a kacsamamát, hogy hazamehessenek! Melyik úton található rájuk az anyukájuk?

EGYFORMA – NEM EGYFORMA ÁLLATKÁK

A képen látható lepkék, katicabogarak és békák között van olyan, amelyik valamiben eltér a többi társától. Ha megtaláltad, melyik különbözik, színezd ki!

Kányádi Sándor

VALAMI KÉSZÜL

Elszállt a fecske,
üres a fészke,
de mintha most is
itt ficserészne,
úgy kél a nap, és
úgy jön az este,
mintha még nálunk
volna a fecske.
Még egyelőre
minden a régi,
bár a szúnyog már
bőrét nem félti,
és a szellő is
be-beáll szélnek,
fákon a lombok
remegnek, félnek.
Valami titkon,
valami készül:
itt-ott a dombon
már egy-egy csósz ül:
Nézd csak a tájat,
de szépen őszi.

Zelk Zoltán

OKTÓBER

Kisöccsétől, Szeptembertől
búcsút vesz és útra kél,
paripája sűrű felhő,
a hintója őszi szél.

Sárga levél hull eléje,
amerre vágatva jár,
félve nézi erdő, liget,
de ő vágat, meg se áll.

Hová, hová oly sietve,
felhőlovas szélszekér?
Azt hiszed tán, aki siet,
aki vágat, messze ér?

Dehogy hiszi, dehogy hiszi,
hiszen nem megyen ő messze,
csak addig fut, míg rátalál
a bátyjára, Novemberre.

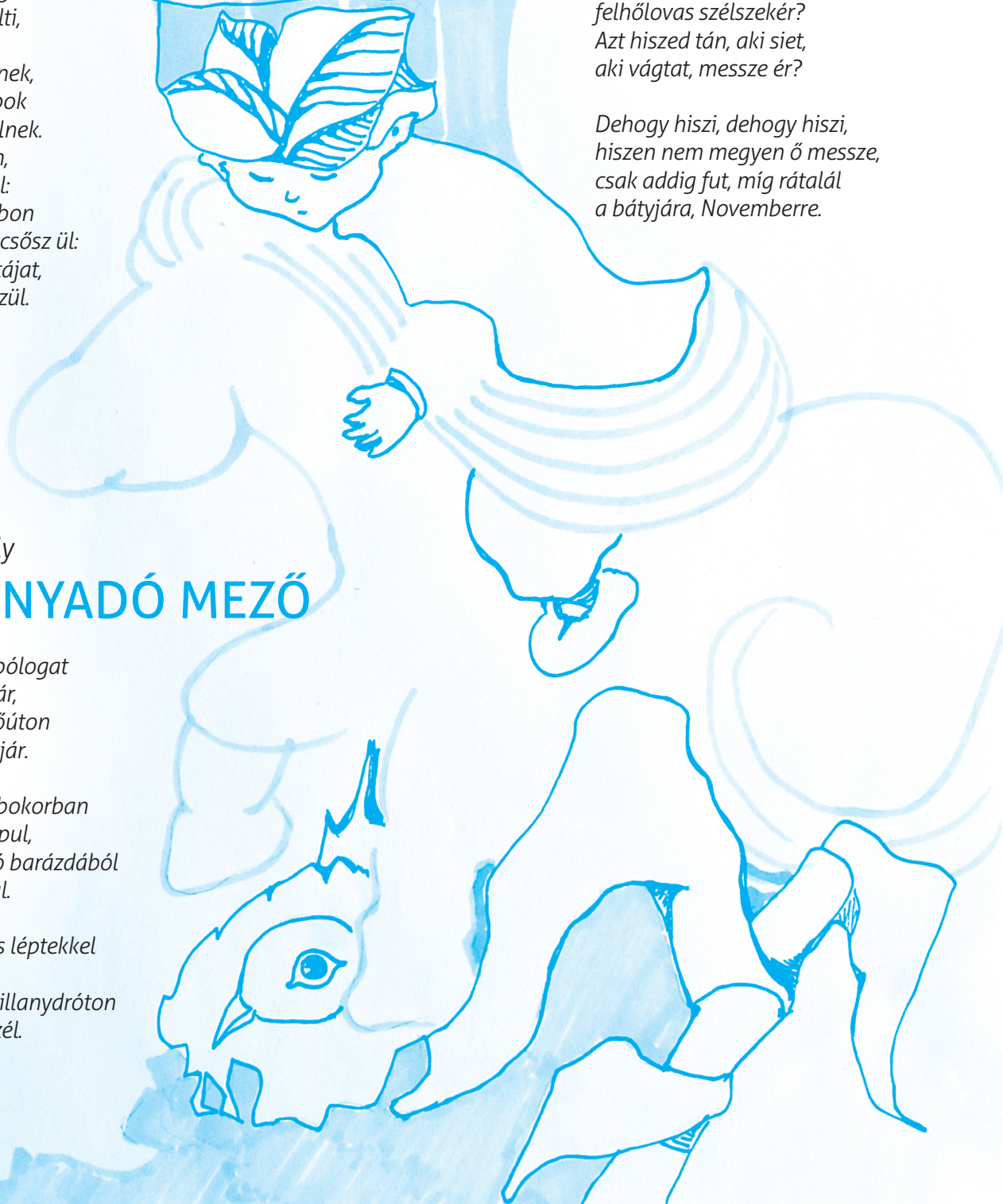
Jung Károly

SZUNNYADÓ MEZŐ

Szélirányba bólogat
A kukoricaszár,
Esőverte dűlőúton
Már senki se jár.

Ördögcérna bokorban
Fácántyúk lapul,
Messze nyúló barázdából
Iramlik a nyúl.

Hétmérföldes léptekkel
Közeleg a tél,
Égbe nyúló villanydróton
Muzsikál a szél.

Sulyok József

MADÁRIJESZTŐ

Gábor gazda egy nagy karót
leütött a földre,
rácsavart egy rossz takarót,
megkötötte körbe.

Két keze lett seprűnyélből,
feje marék szalma,
rossz kalap lett tökfedője,
szeme két kis alma.

Zsákdarab lett a nyaksála,
rossz krumpli az orra,
vállára tett tarisznyája
lenvászonból varrva.

Lyukas lábas lába mellett,
lapulevél fedő,
estére már készen is lett
a madárijesztő.

Gábor gazda, mikor végzett,
meg is elégedett.
– Madár nem megy a vetésre! –
Azzal dicsekedett.

Egy dolgot ő nem is sejtett,
tévedett egy jó nagyot.
Szívet, amit kifejejtett,
bábu kitől is kapott?

Nem mástól, mint jó tündértől,
aki éppen arra járt, súgta:
– Védd meg fagytól, dértől
az itt élő, sok madarat!

Bábu szólt is: Sárgarigók,
gyertek a kalap szélére,
verébfiak, ugra-bugrók,
a kabátom zsebébe!

Tarisznyámat használjátok
búvóhelyül, gerlicék.
Szalma fejem fészketekül
fogadjátok, széncinkék!

Harkály, pihenj meg vállamon,
fácánkakas, bújj mögém,
pacsirta, ülj a lábason,
varjúhad, röpjülj fölém!

Seregélyek vig csapatát,
röpködd körbe kertünket,
billegetős farkú szarka,
tánccal vidítsd kedvünket!

Bagolyé a seprű kezem,
hónom alá, denevér!
Látjátok, hogy kicsi helyen
ennyi madár hogy megfér?

Úgy éltek ők kint a réten
együtt, mint jó testvérek,
rongybábutól már nem féltek,
ruhájában elfértek.

Hanem egyszer Gábor gazda
kisértelt a határba,
rájött, hogy a tákolmánya
társra lett sok madárba'.

Nem vált be a karólábú,
nem is lett az rémisztő,
madárbarát lett a bábu,
és nem madárijesztő.

Mérge elszállt, jót nevetett,
majd szólt: – Egy madár se féljen,
legfontosabb a szeretet,
ember, állat békén éljen!

JÁTÉKOK CSERKÉSZEKTŐL

Kedves Gyerekek!

Ha olvastatok valamit Janikovszky Évától, biztosan találkoztatok azzal a témával, hogy hogyan látják a gyerekek a felnőttek világát és viszont. Gyerekként gyakran szeretnénk már felnőttek lenni, de a felnőttek is szeretnének néha gyerekek lenni. Érdekes? Lehet, de egy dolog közös bennük: mindannyian nagyon szeretnek játszani, még ha nem is ismerik be.

Ha valahol, egy gyerekújságban nagy létjogosultsága van egy játékbemutató rovatnak. Nyíljon hát ki az *Aranykapu*, s kérjük a cserkészek segítségét, akiknek tarsolyában számtalan játék van!

KEVÉS MOZGÁST IGÉNYLŐ JÁTÉKOK

HETTYENPITTY

A játékosok tetszés szerint körbe ülnek a szorosan egymás mellé rakott székekre. Egyik játékosnak bekötik a szemét, a kör közepére állítják, megforgatják, ezután elindulhat, hogy valakinek az ölébe üljön. Elhelyezkedik, majd megszólal: „Hettyen!” Akinek az ölében ül, hangját elváltoztatva így válaszol: „Pitty!” A bekötött szemű játékosnak hang alapján ki kell találnia, hogy kinek az ölében ül. Háromszor teheti fel a kérdést ugyanannak a személynek. Ha eltalálja a válaszoló nevét, akkor helyet cserélnek, ha nem, tovább kell próbálkoznia valaki másnál. Mindaddig ő marad a kérdező, amíg nem sikerül eltalálnia, ki adta a választ.

ÁLLATMOZDULATOK ÁTADÁSA

A játékosok leülnek egy kört alkotva. Egyenként választanak egy állatot és egy hozzá tartozó mozgulatót, amelyet mindenki egyenként bemutat. A mozgulatósorokat érdemes megjegyezni, mert ez a későbbiekben a segítségünkre lesz. Ezután valaki beáll a körbe és becsukja a szemét. A többiek ezalatt kiválasztanak maguk közül egy személyt, aki elkezd a játékot.

A játék menete: a kezdő személy elmutatja a választott mozgulatót, majd mutat egy másik mozgulatót, ami szerepelt a körben. Ezzel elküldte annak a személynek a jelet. Az úgy veszi át, hogy bemutatja a saját mozgulatóját. Ezután nyithatja ki a közepén álló a szemét. A továbbiakban ugyanígy megy a jeladogatás, a közepén állónak pedig ki kell találnia, kinél van éppen. A jel mindig annál van, aki átvette. Ha még nem vette át, akkor még a küldő személynél van.

HELYCSERE

A játékosok körben állnak. Megszámozzuk a játékosokat, sorban egytől felfelé. Mindenki megjegyzi a számát. Kiválasztunk egy játékost; az beáll a kör közepére, bekötjük a szemét és megforgat-

juk. (A többi játékos is átülhet oda, ahova szeretne.) A közepén álló játékos mond két különböző számot, de nem a saját számát.

Például: „Cseréljen helyet a 8-as és a 15-ös!” A két megszólított sorszámú játékos karféléttel jelzi egymásnak, hogy nekik kell helyet cserélniük. A két helyet cserélő csak a körön belül mozoghat. Ha sikerül megfognia a két helyet cserélő játékos közül az egyiket, mielőtt az új helyére érne, akkor annak a szemét kötjük be. Ha nem sikerült egyiket sem megfognia, és sikerült a helycsere, azt tapssal jelezzük. Ekkor a közepén állónak újabb két számot kell mondania. Csak akkor érvényes az érintés, ha a megszólított játékos elmozdult a helyéről. Fontos, hogy az a játékos, aki kilépett a helyéről, már nem állhat vissza a helyére, már megfogható. Új játékost választunk közepén állónak, ha harmadszorra sem sikerül elfognia a helyet cserélő játékosok közül egyiket sem.

Lukács Liliána, Borzsova

ELMEMOZDÍTÓ JÁTÉK

ÉLŐ ÁBÉCÉ

A játékosok körbe ülnek, és egy csomóra kötött nyakkendőt kezdenek egymásnak dobálni. Annak, akinek dobják, az ábécé sorrendjében egy-egy megfelelő kezdőbetűs szót kell azonnal mondania, s csak azután dobja tovább a nyakkendőt. Ha az ábécé véget ért, újra A-val kezdünk, és így tovább. Aki elhibázza a betűk sorrendjét, vagy már egyszer elhangzott szót újra mond, zálogot ad, illetőleg kiáll a játékból. Az ábécé többszöri ismétlése csak élénkíti a játékot, mivel az egyes szavak ismétlése nehezebben lesz elkerülhető.

ENERGIZÁLÓ JÁTÉKOK

SZÍNKERESŐ

A játékvezető instrukciókat mond, ami minden esetben egy testrész és egy szín. A játékosoknak a kért testrészrel meg kell érinteniük a kért színt. Például: „könyök, piros” esetében a könyökünkkel meg kell érinteni egy piros felületet. Fontos, hogy a játékosok egymáson keressék a kért színt, ne pedig külső tárgyakon.

HALÁSZFOGÓ

Két játékost kijelölünk fogónak. Ez a két fogó csak kézen fogva haladhat. Amikor megfognak valakit, akkor ő is hozzájuk csatlakozik. Az idő múlásával egyre többen lesznek, és egy hosszú láncot alkotnak, de nem engedhetik el egymást.

KONCENTRÁCIÓT SEGÍTŐ JÁTÉKOK

ELNÖK, TITKÁR

Egynagy-nagykört alakítva leülünk. Mindenki(nek a széke) kap egy nevet: az első az elnök (vagy király), a második a titkár (vagy báró), a harmadik a jegyző (vagy herceg), utána számok jönnek. Az elnök kezdi a ritmust, mondja a saját nevét és valaki másét. Akinek a nevét mondja, az folytatja. A ritmus négyütemű: térdcsapás, taps, csettintés, csettintés – a jobb és bal csettintésre kell mondani a saját, ill. a hívott játékos nevét. Aki kiesik a ritmusból, vagy rossz nevet mond, az utolsó székre ül, a nála kisebb számúak pedig eggyel feljebb mennek, és így új nevet kapnak.

Nehezítés: a melletted ülőt nem mondhatod, nem hívhatod vissza, aki téged hívott.

KACSINTÓS

Két koncentrikus kört alkotunk. A külső körbe állnak a fiúk. Minden fiú előtt egy fél lépésnyire áll egy lány, ők alkotják a belső kört. A fiúk szemü-

ket szigorúan az előttük álló lány összezárt sarkára szegezik, s kezüket hátra rakják. Egy fiú viszont szabadon marad, előtte nem áll senki. Az ő célja lesz, hogy szerezzen magának egy lányt. Ha valamelyik körben álló lányra rákacsint, akkor a lánynak gyorsan át kell futnia hozzá, és be kell állnia eléje. A lányok mögött álló fiúk feladata az, hogy elkapják a lányt (nem elég megérinteni), még mielőtt az megszökne előlük. Ha valakinek megszökik a párja, ezután ő lesz a kacsintó. A fiúk nem mozdulhatnak el a helyükről. Ha nem megfelelő a nemek aránya, alkothatunk vegyes csapatokat is, s a megszököseknél helyet lehet cserélni az adott párosnak.

TÁBORTÚZI JÁTÉKOK

CSÍKOS A GILISZTA

Egy nagy kört alkotunk szorosan egymás mellett. Lehetőleg a fiúk a lányokkal keveredjenek, de ez nem feltétel. A dalocskát énekelve mindenki ringatja a csípőjét jobbra-balra az első mondat végéig. Majd jobbra fordul mindenki és újra ringatja a csípőjét, most előre-hátra, szintén egy mondatig, majd a sor végén a „csik-csik-csí-kos” résznél lefelé bugizunk. Ezt követően újra jobbra fordulunk, és a mondóka következő sorára jobbra-balra ringatjuk a csípőnket. Amint megtettünk egy kört, jön a következő gilisztával egy újabb kör, a giliszta lehet: csíkos, kockás, pöttös, tescós stb.

Játék mondóka:

Csíkos a giliszta, csíkos a giliszta, de csíkos a giliszta.

A giliszta csíkos, a giliszta csik-csik-csí-os,

Csíkos a giliszta, csíkos a giliszta, de csíkos a giliszta.

FENN A DOMBON ÉL EGY FLÚGOS PINGVIN NÉP

A játékosok egy körbe állnak, kiválasztanak egy személyt, akire figyelniük kell majd. Felszólítás alapján mozognak, közben eléneklik az éneket, majd megkérdezik a kiválasztott embertől, hogy „Van fóka?” Ha a kérdésre „Van fóka!” válasz jön, akkor mindenki helyet cserél, és közben olyan hangot adnak ki és úgy mozognak, mint a pingvinek. Ha a kérdésre „Nincs fóka!” válasz jön, akkor mindenki a helyén marad. Egyre több testrészmozgást teszünk bele.

Mondóka:

Játékvezető: *Pingvin, vigyázz! Jobb szárny, csapkodj!*

Mindenki (ének): *Fenn a dombon él egy flúgos pingvin nép, és boldogan henyél, ha éppen nincs veszély.*

Párbeszéd:

– *Van fóka?*

– *Van fóka / Nincs fóka!*

További testrészek a mondókába: bal szárny, jobb láb, fej, nyelv.

Péter Erika

EGÉRVÁSÁR

Egérvásárba megy
Durr, a kandúrmacska,
kifogyott a házból
minden jó falatka.
Kiürült a hűtő,
nincs sem sajt, sem tejföl,
most is fáj a gyomra
a savanyú tejtől.
A vásártér nyüzsgő,
szól a macskazene,
részálja fenekét
a cicanép fele.
Középen miákol
kikiáltó macska,
a szomszéd faluig
hallatszik a hangja:
– Minden egér eladó,
áron alul kapható,
kövérek és kerekék,
gyertek, cicák, vegyetek! –
Tíz doboz egérre
alkuszik a macska,
végül kezét ráznak,
féláron megkapja.
Előveszi otthon
a legnagyobb lábost,
gáztűzhelyén gyorsan
meggyújtja a lángot.
De úgy meglepődik,
csaknem hanyatt esik,
merthogy egérsültet
sajnos ma nem eszik.
A bölcs vásárfia
útközben megszökött.
Durr kandúr meg nyávog
üres doboz fölött.

Mikszáth Kálmán

HÁZI ZENE

Uraim, hölgyeim, lépjenek be, tessék!
Íme, kezdődik a nagy ünnepélyesség.

Vigasság, hangverseny, brum, drum, brum dobolok,
Ejnye de pompás dob, hogy harsog, hogy morog.

Iluska a széken sípol a fésűvel,
Nem csoda, hogy fésű, fésű dolgot művel.

Mintha az embernek a haját cibálná,
Többet ér ez minden zenélő szerszámnál.

S hogy hiány ne legyen még az énekbe' sem,
A kis Bodri kutya vonít keservesen.

Karmesteri bot is az ő mozgó farka,
Teljes hát a verseny, a műsora tarka.

Weinrauch Katalin

GÓLYA AZ ORSZÁGÚTON

Gólya lépked az úton,
hosszú póznalábakon.

Nem néz jobbra, se balra,
zaj, autó nem zavarja,
jöhet száz is felőle,
bátran lépdél előre.

Porfátyol leng nyomában
sűrű szürke hullámban:
szórja porát remegő,
izzó nyári levegő.

– Hova, merre, te gólya?
– Meghívtak kézfogóra,
nászat tartja a daru,
én leszek ott a tanú.
Felvettem a zsakettem
ebben a nagy melegben,
hozzá mellényt, csinosat,
rámás csizmát, pirosat,
s hogy a lagzit elérjem,
szedem lábam serényen!

– Repülj, gólya, van szárnyad,
gyorsabb az, mint a lábad;
felhők közt por nem hull rád,
tisztá marad a ruhád!

– Madár vagyok, barátom,
repülni jobb, belátom...
Szálltam az ég magasán,
de búsított a magány:
ott nem láttam autókat,
se kocsit, se lovakat...
Nem örültek énnekem,
nem váltottak szót velem...
Egy gyermek sem kérdezte:
gólya bácsi, most merre?
Ha poros a zsakettem,
bánja kánya, nem félttem...
Gólyalábon vidámabb
– megyek is már, mert várnak.

Kiss Lehel

HÉTJÁRÓ

Hétfőn, kedden
mentem, mentem,
de még szerdán
sem pihentem.
Csütörtökön
sütőtökön éltem,
pénteken is
tovább mendégéltem.
Szombaton már
elfáradtam egészen,
a vasárnap
hintót küldött elébem.

Kedves Művészetkedvelők!

A hosszan várt nyári szünet sokak számára a kirándulások, utazások és nyári táborok kezdetét jelentette. Ez a várakozás idején a karantén miatt a megszoktnál hosszabbra nyúlt; több közkedvelt kárpátaljai tábor el is maradt. Gondolatban mégis elindulhatunk egy sokak számára ismeretlen tábortípus, az alkotótáborok felfedezésére. Hiszen a művészek is szeretnek táborokba járni; fogják festődobozait, szerszámaikat, alkotóeszközeiket és művésztelepekre mennek, különböző alkotótáborokban vesznek részt. Az alkotótáborok világa nagyon sokszínű: vannak olyanok, ahol csak szobrászok gyűlnek össze, olyan helyszínek, ahova a tájképfestők látogatnak el legszívesebben, és olyan táborok, ahol különböző műhelyeket hoznak létre, hogy minden műfajban dolgozó művész (festő, szobrász, grafikus stb.) is együtt dolgozhasson.

Az alkotótáborok létrejöttét elsősorban olyan művészeknek köszönhetjük, akik kiléptek a műtermeikből, és a szabadban kezdtek el alkotni. Az első ilyen csoport, amely a természetközeli, valóság-hű, realista alkotás híve volt, az a barbizoni iskola festőgárdája volt. A szabadban készítették el etűdjeiket – gyors vázlatos munkáikat –, amelyeket még sokszor a műtermeikben fejeztek be. Az impresszionisták a barbizoni iskola nyomait követve léptek ki a szabadba, vitték magukkal állványait és vásznaikat. Kint, a szabad ég alatt készítették el alkotásaikat, s ezt plein air (ejtsd: plener; jelentése: nyílt levegő) festészetnek hívjuk. A pillanatot akarták megörökíteni, és benyomásukat, élményüket vitték vászonra az előttük elterülő tájról. Jól mintázza a fenti kép is ezt a folyamatot, amelyen Monet még csónakba is ült

Édouard Manet: Monet műterme egy bárkán (Claude Monet Argenteuil-ben) – 1874

állványával, és a himbálódzó vízen alkotta meg képét. A későbbiekben egyre több olyan művésztelep jött létre, ahova az alkotni vágyó festőket várták. Az egyik ilyen központ a Nagybányai Művésztelep lett. Ennek egyik alapítója Hollósy Simon volt, aki nyaranta ide vitte le diákjait Münchenből. A későbbiekben Kárpátalján telepedett le, Técsőn, ahova elhozta diákjait, és magával hozta a plein air festészet szeretetét is.

Nem csoda, hogy mennyi alkotót meghihletett már a Kárpátok festői szépsége. A fényképen két olyan művészt láthattok, akik a Révész Imre Társaság alapító tagjaiként maguk is a plein air festészet hagyományait követik. Hollósy Simon mukássága előtt tisztelegve pedig rendszeresen rendeznek Hollósy Simon nevét viselő alkotótáborokat a Kárpátok különböző pontjain.

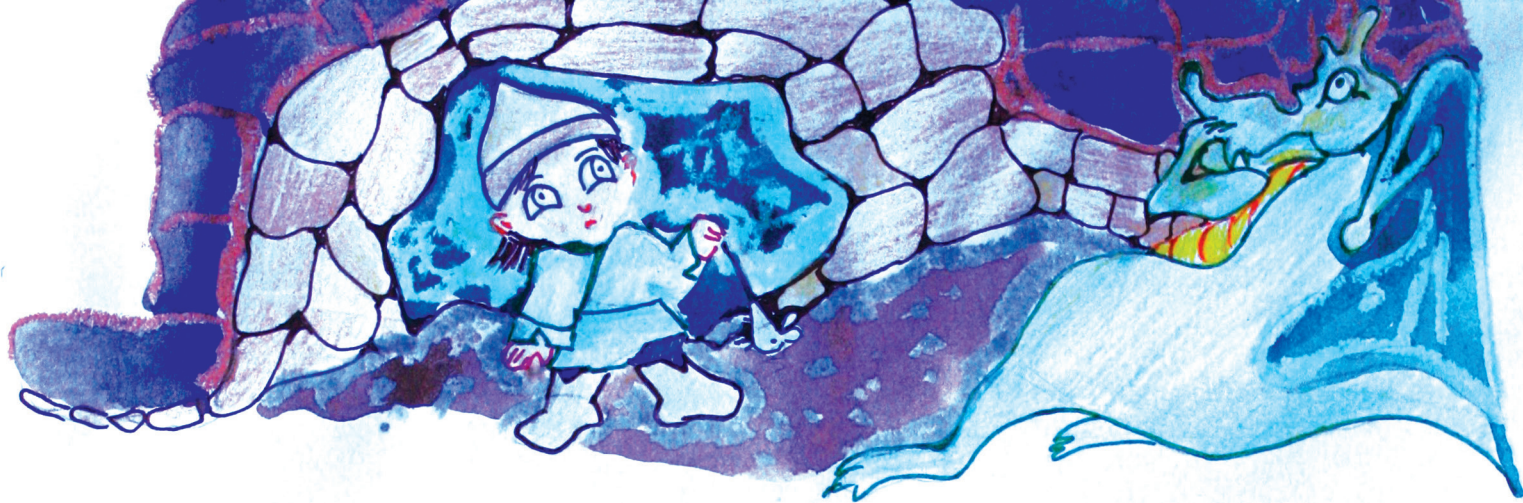
Festők munka közben (2017), a KMKE alkotótáborában Aranyosapátiban (balra: Erfán Ferenc, jobbra: Réti János)

Erfán Ferenc: Csónakok, 2017. Olaj, vászon

Ha szeretnél többet is megtudni a fenti kép készítőjéről, és kíváncsi vagy a Hollósy Simon alkotótáborokra, akkor látogass el az alábbi weboldal galériáiba: <https://reveszimretarsasag.hu>; ha pedig te is részt vennél egy alkotótáborban, jövőre jelentkezz a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány Jankovics Mária Alkotótáborába. További információkat az alapítvány honlapján találsz: <http://genius-ja.uz.ua/>.

KÉRDÉSEK: Hol található Barbizon? Mit jelent a plein air festészet? Mit jelent az impresszió kifejezés, és kik voltak az impresszionisták? Mit jelent az etűd kifejezés, mely művészeti ágakban találkozunk még etűdökkel?

MIÉRT VAN AZ EMBEREKNEK EGY SZÍVÜK?

Hajdan, az emberiség kezdetén, mikor még törzsekben éltek az emberek, és az istenek emberi vagy állati alakban jártak a földön, még nem volt az embereknek szívük. A helyén egy fekete kő rejtőzött, ami miatt nem voltak érzéseik. Nem tudták, mi az a szerelem, boldogság, bánat, öröm. Nem éreztek semmit, hidegek voltak, mint maga a kő, ami a szívük helyén volt. Az egész akkori világon csak az isteneknek és állatoknak volt szívük.

Ebben az érzelmek nélküli világban élt egy fiú, akinek egy fehér kő volt a szíve helyén. Ő volt az egyetlen ember a földön, akinek voltak valamiféle érzései, ezek is csak sejtelemszerűek voltak, akár egy-egy látomás. Egy dolgot azonban mégiscsak nagyon erősen érzett: vágyat egy érző szív iránt. Gyakran imádkozott ezért az istenekhez, de imái válasz nélkül maradtak.

Egy nap az erdőben bolyongva, miközben a madarakat leste, egy csodaszép vörös madarat talált csapdába szorulva. Megszánta a madarat és kiszabadította, s közben ezeket mondta:

– Bárcsak az embereknek is lehetne érző szíve, mint neked! Kegyetlenek az istenek, hogy ezt az ajándékot nem adják meg nekünk, pedig nem vétettünk semmit ellenük. Mindig engedelmesek voltunk. Jaj, de miért is beszélek egy madárhoz... Szállj, madár, szállj, és érezz helyettem is!

De a madár nem repült el, hanem leszállt a fűre, és egy gyönyörűséges nővé változott. Egy istennő volt, aki épp álruhában járt az emberek közt. A fiú mellé lépett, és azt kérdezte:

– Szerinted kegyetlenek az istenek, amiért az embereknek nem teremtettek szívet? Azt szeretnéd, hogy minden embernek legyen szíve?

– Igen, azt – felelte tágra nyílt szemekkel a fiú. – Ez az, amire születésem óta vágyom.

– Hát jó, legyen, ahogy akarod. De figyelmeztetek, a szív olyan ajándék, mely egyszerre áldás és átok is, mert otthont ad a jónak és a rossznak is. Jól figyelj rám, elmondom, hogy mit kell tenned. Menj el a Végtelen-hegyhez, ott mássz felfelé hét

nap és hét éjjel, míg el nem érsz egy hatalmas barlang szájához! Menj be, ott van egy rettenetes tűzokádó sárkány, de neked nem kell tartanod tőle, mert bármilyen félelmetes is, retteg az egerektől. Vigyél magaddal egyet, ha élve szeretnél kijutni a barlangból! A sárkány őriz egy ládát, ebben a ládában van az istenek szíve. Ha ezt megérinted hétszer, akkor kihull a kő, és érző szív nő helyette minden emberben. De jól vigyázz, nehogy többször érintsd meg a szívet, mert ahányszor hozzáérsz, annyi új szív terem még benned és az összes emberben, ami nagy fájdalmat okozna!

Alighogy ezt elmondta, ismét madárrá változott és elrepült. A fiú hálás szemekkel nézett a távolodó istennő után, majd útnak indult a Végtelen-hegy felé. Útközben, az istennő tanácsát megfogadva, fogott egy egeret, és a zsebébe rejtette. Három hónapnyi nehéz út után végül elért a hegy lábához. Hét nap, hét éjjel mászott megállás nélkül, és úgy volt, ahogy azt az istennő előre megmondta: a hetedik napon elérte a barlang bejáratát. Fülét hegyezve hallgatta, ébren van-e a félelmetes sárkány. Szerencséje volt, odabent a sárkány éppen mélyen aludt, úgy horkolt, hogy kisebb szélviharnak is beillett volna. A fiú csendben belopódzott a barlangba, és megkereste a ládát. Ki akarta nyitni, de nem tudta, bárhogy is erőlködött. Egyszer csak valami meleg fuvallat csapta meg az arcát, és amikor hátrafordult, olyat látott, amitől, ha lett volna szíve, rögtön megállt volna. Ott állt a sárkány hatalmasra tátott szájjal. De a fiú nem ijedt meg ettől a látványtól, hanem belenyúlt a zsebébe, és a farkánál fogva a sárkány elé lógatta az aprócska egeret, amit az istennő tanácsára hozott magával. Ekkor olyan dolog történt, amire a fiú sem számított: a sárkány ijedten ugrott hátra, a földhöz lapult, és sírva könnyöroggni kezdett:

– Kérlek, hatalmas uram, ne engedd el ezt a szörnyű bestiát! – mondta fogvacogva, miközben hatalmas könnyek potyogtak a szeméből. – Bármit megteszek cserébe, csak tüntesd el a szemem elől!

– Akkor nyisd ki a ládát! De szaporán! – mondta a fiú, és közben közelebb tolta a sárkányhoz az aprócska egérkét. A sárkány engedelmessé vált, könnyedén lepattintotta a láda fedelét, majd sietősen elrepült, de a fiút ez már nem érdekelte. Egyedül maradt a ládával, amelyben az istenek szíve volt. Megbabonázva nézte a gyönyörű, vörösén izzó követ, mely meleg volt és dobogott. Az istennő tanácsát követve óvatosan megérintette egyszer, aztán még egyszer, még egyszer. Minden egyes érintésnél újabb és újabb érzések rohanták meg, míg el nem jutott a hétig. Ekkor koppanást halott. Amikor a földre pillantott, ott volt a lába előtt a fehér kő, és dobogást hallott a mellkasából. Érzések furcsa, színes kavalkádja rohanta meg, de a boldogság érzése volt a legnagyobb, és nem értette, hogy eddig miért rejtették el az istenek az emberek előtt. Haragudott rájuk. De hirtelen eszébe jutott valami más is. Miért ne lehetne legalább még egyszer megérinteni? Miért ne lehetne az embereknek két szíve? Hisz ha egy szívvel ilyen csodálatos dolgokat lehet érezni, akkor kettővel már kétszer annyit. Mohón nyúlt a szív felé, és még egyszer megérintette. Ekkor hatalmas fájdalom hasított a szívébe. Egyszerre érezte minden ember fájdalmát, örömét, bánatát, bosszúságát, haragját, és ami a legrosszabb, hallotta az emberek jajkiáltásait, akik ugyanezt érezték. Térdre rogyott, és utolsó erejét összeszedve fájdalmasan felkiáltott:

– Segítség!

Ekkor váratlanul berepült a barlangba a vörös madár és istennővé változott, a fiúhoz lépett, majd így szólt:

– Mit tettél, te balga? Hát nem figyelmeztetek előre? Mondtam, hogy még nem vagytok ti, emberek felkészülve a szív ajándékára, mely egyszerre áldás és átok. De ne félj, nem felejtettem el, amit tettél. Megszabadítalak téged és a többi embert a fájdalomtól és a kintől.

– Ne, kérlek, ne büntesd az összes embert az én bűnöm miatt, engedd, hogy a szívük megmaradjon – nyöszörögte a fiú fájdalmasan. – Engedd, hogy megtanuljanak élni velem!

– Hát jó, de ennek van egy feltétele: te nem lehetsz többé ember. Sajnos, másképp nem megy. Hajlandó vagy feláldozni emberi mivoltodat és állat képében élni örökké?

– Igen... – válaszolta csendesen a fiú.

Az istennő egyik kezét az istenek szívére, másik kezét a fiú szívére helyezte, majd egy imát mormolt, és a fiú egy csodaszép fehér galambbá változott. Megszűnt a fájdalom az emberekben, hisz már csak egy szívük maradt.

Azóta bűg szomorúan a galamb, hisz ő még emlékszik arra a napra, amikor az embereknek két szívük volt. De ennek már csak emléke maradt, ami örökre bennünk él.

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 4. korcsoportjában (felnőttek) 1. helyezést nyert.

117
116
115
114
113
112
111
110
109
108
107
106
105
104
103
102
129
128
127
126
125
124
123

101
100
99
98
97
96
95
94
93
92
91
90
89
88
87
86
85
84
83
82
81
80

79
78
77
76
75
74
73
72
71
70
69
68
67
66
65
64
63
62
61
60
59

58
57
56
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46
45
44
43
42
41
40
39
38

37
36
35
34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19

18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

Lépj hátra hármat!

Lépj előre hármat!

Egy körből kimaradse!

Lépj előre 5 mesőt!

CÉL

Ki ér fel hamarabban hegyre?

Brekócki-Domokos Evelin

MESE AZ ÉBRESZTŐÓRÁRÓL

A tél lassacskán összetúrte fehér takaróját, és készült búcsút venni a tájtól. Egy-egy helyen ugyan ott maradtak az elnyútt takaró foszlányai, de már előbújtak az első friss, zenge fűszálak, és ismét kezdett színbe borulni a világ. A napocska vidáman mosolygott le az égről, alig várta, hogy ismét találkozzon az eddig mély álmokban szendergő természettel.

Ahogy besurrantak az első napsugarak az ablakon, az ébresztőóra is felriadt álmából, és sietve kezdett bele dalába:

– Csörr-csörr-csörr – énekelte. – Jó reggelt, világ! Csörr-csörr!

Aliz minden reggel erre a dalra kelt. Nagyt nyújtózott ágyikójában, majd ledobva takaróját, készülődni kezdett, hisz ilyen szép tavaszi napon egy percet sem vesztegethet el.

De nem mindenki kelt ilyen vidáman. Mojci, a medve és Zsörti, a zsiráf, akik Aliz játszópajtásai voltak, zsörtölődve húzták fejükre a takarót.

– Nem hiszem el, hogy ez az óra ilyen kora reggel hogy tud ilyen lármát csapni! – duzzogott Mojci.

– Csörr-csörr... Egyre csak ezt kiabálja, pedig milyen szívesen aludtam volna még egy kicsit – panaszkodott Zsörti.

Az ébresztőóra szomorúan elhallgatott. Bántotta, hogy kis barátai ilyen csúnyán megsértődtek.

– Mojci, hallasz? – súgta a takaró alatt Zsörti.

– Igen, mivel ez a nagyszájú óra felébredt, már jól hallak – válaszolta Mojci.

– Neked olyan szép hangod van. Milyen kellemes lenne, ha a te dalodra ébredhetnénk.

– Igaz! De mit lehet kezdeni ezzel a mindig hangos ébresztőórával?

– Nekem van egy jó ötletem. Majd később elmondom neked is!

Aliz eközben elkészült, és vidáman terítette meg asztalkáját, melynél körbeültette barátait. Finom teát és lekváros kenyeret szolgált fel reggeliként. Az asztalnál helyet foglalt Zsörti, Mojci, Paci, a hintaló, Panka doktor, a baba, Géza, a nyuszi és Hápi, a kis sárga kacsa.

– Anya megengedte, hogy reggeli után kimenjünk az udvarra játszani – közölte boldogan Aliz. – Persze, csak ha mindenki megígéri, hogy jól viselkedik – tette hozzá.

A kis csapat ujjongani kezdett. Nincs is jobb egy ilyen szép tavaszi napon, mint a szabadban futkározni, versenyt futni a simogató tavaszi szellővel és melengetni az arcunkat a kedves napsugárban.

– Ide figyelj, mondom a tervet – húzta oldalra Zsörti Mojci, nehogy valaki meghallja, mire készülnek. – A kert végében építettük azt a nagy hóembert. Viszont ő már elutazott más vidékre telelni, mert nem szereti a tavaszi meleget. Az a hangos ébresztőóra nem tud erről, hisz mindig csak a szobában áll, és a hóembert is csak az ablakból látta. Mondjuk neki azt, hogy világgá ment a hóember, és segítenie kell megtalálni. Így, míg mi játszunk, addig ő a kert végében bujkál majd, és mikor indulunk befelé, ott marad.

– De Zsörti! – kiáltott rá Mojci. – Mégsem hagyhatjuk, hogy szegény kinn maradjon! A tavaszi esték nagyon hidegek, baja eshet!

– Ne félj semmit! Anya mindennap körülnéz az udvaron, és összeszedi a kinn maradt dolgokat. Be fogja hozni, de hogy ne zavarjon minket a pihenésben, biztos kinn hagyja a konyhában. Akkor aztán majd a te hangodra ébredhetünk reggel, ő meg hadd csörögjön ott magának, úgysem halljuk!

– Barátom, te zseniális vagy! Csináljuk!

Aliz felvette kabátját, és pajtásait is felöltöztette, nehogy megfázzanak. Virágos gumicsizmát húzott a lábára, és a kis csapat sietett az udvarra. Ám Mojci és Zsörti hátramaradt mondván, ők még megigazítják a bevetett ágyukat.

– Te Ébresztőóra! – szólt Zsörti. – Nagy bajban vagyunk!

– Mi a gond? – felelt csendesen az óra.

– Emlékszel a hóemberre, amely az ablakon keresztül integetett neked? Képzeld, ma reggelre eltűnt, világgá ment! Meg kell keresnünk, biztos nem jutott messzire!

– Hogyan segíthetnétek nektek?

– Gyere velünk az udvarra, három irányba indulunk, és megkeressük! De ne szólj senkinek, nagyon szomorúak lennének a többiek!

– Rendben! Szívesen segíték! Jaj, nagyon aggódom a Hóemberért, merre lehet! Siessünk!

A két bajkeverő a kert végébe kísérté az órát.

– Te jobbra mégy keresni, én balra, Mojci pedig megnézi a ház körül – adta ki a parancsot Zsörti.

– Rendben! Megígérem, hogy minden bokrot jól átnézek, és mindent megteszek, hogy megtaláljam – mondta az óra.

De ahogy az ébresztőóra útnak indult, Zsörti és Mojci összekacagtak a háta mögött, és már szaladtak is a többiekhez játszani. Nagyon jól érezték magukat. Előbb fogócskáztak, majd hintáztak, később Aliz egy nagy meleg kockás pokrócot terített a földre, és finom uzsonnát hozott.

Körbeültek, mind megették, és játszhattak tovább. Később anya szólt, hogy ideje bemenni. Színes ceruzát és rajzlapot vett elő, és a szoba melegében továbbra is jól érezte magát a kis csapat. De nem mindenkinek volt ilyen jó napja. Szegény ébresztőóra a kert végében keresett, kutatott.

– Hóember! Hóember! – kiabálta egyre.

De nem jött válasz. Ahogy az idő kimelegedett, a kertet sár borította. A kis ébresztőóra addig-addig ment, mígnem a lába beszorult egy nagyobb sárkupacba.

– Segítség! – kiáltott ijedten. – Zsörti! Mojci! Hol vagytok?

Anya ma is összeszedte az udvaron maradt játékokat, de a sárba ragadt kis órát nem látta a kert sötétjében. A benn játszó barátok igazán elfáradtak. A szoba is szürkületbe borult, elérkezett az este.

– Ideje aludni! – szólt Aliz.

– Mojci! – súgta oda Zsörti. – Sikerült a terv! Holnap biztos mindenki boldog lesz, hogy a te kedves énekedre ébredhet.

– Én azért egy kicsit aggódom – válaszolta Mojci.

Ezután mindenki mély álomba szenderedett. De ez az álom hosszabbra sikerült a vártnál. Mire Mojci felkelt, a nap ezer ága ragyogta be a szobát. Riadtan kezdett bele reggeli dalába.

– Ébredjetek, jó reggelt! – dalolta, de a halk dalam nem ébresztette fel barátait.

A Napocska szomorúan nézett rá az ablakból, és Mojci megértette, milyen rossz dolgot tett.

– Zsörti! Zsörti! – keltette barátját. – Olyan buták voltunk, és gonosz dolgot tettünk! Az én dalom nem képes felkelteni azokat, akik alszanak! Ha itt lenne az ébresztőóra, már órák óta játszanánk, nevetnénk!

Zsörti is megértette, hogy tévedtek. Igenis szükség van az ébresztőóra hangjára. Futott is a konyhába, hogy megkeresse, és bocsánatot kérjen. De nem lelte ott.

– Csak nem?! Eltűnt! – ijedt meg Mojci.

– Ne beszélj ilyeneket! Itt kell lennie! Szaladjunk Alizhoz! Ő biztosan segít meglelni!

– Hiszen ő még alszik. Nem tudjuk felébreszteni – sírt Mojci.

Ekkor mindketten különös zajra lettek figyelmesek, amely az udvarról szűrődött be halkán a házba.

– Csörr-csörr-csörr – hallatszott a kert végéből szomorúan az ének.

Soha nem örültek még ennyire ennek a dalnak. Sietve szaladtak felé.

– Végre, hogy itt vagytok! – sírt a kis óra. – Bera-gadtam a sárba, és senki nem jött segíteni. Egész éjjel itt fagyoskodtam a hidegben.

– Sajnáljuk! – mondták megbánóan mindketten.

A kis órának ki volt pirulva az arca, forró volt a homloka, és a hangja is el-elcsuklott. Zsörti és Mojci kiségitették a sárból, és el akarták mesélni neki az igazságot. Kérlelni akarták, bocsásson meg nekik. Már tudják, mennyire hasznos a számukra. Még ha olykor-olykor zavarónak is találták. De a kis óra nagyon gyenge volt, így aztán gyorsan szaladtak vele a házba. Ekkorra a legtöbben ébredezni kezdtek, és értetlenül néztek körbe, merre lehet az ébresztőóra. Mikor azonban Zsörti és Mojci behozta őt a szobába, színt vallottak. Elmesélték a tettüket. Elmondták, mennyire bánják.

– Gonosz dolgot tettünk, és nagyon sajnáljuk – mondta Zsörti. – Hogy is tudnánk jóvátenni, hogy megbocsáss? Nagyon sajnálom, kis óra, nagyon! – tört ki sírásban.

– Megbocsájtok – mondta halkán az óra.

Azon nyomban szóltak Panka doktornak, aki gyógyszert adott az ébresztőórának.

– Pihenjen sokat a puha ágyban! Igyon jó meleg teát, és minden rendben lesz, meg fog gyógyulni! – mondta az orvos.

– Remélem, tanultatok a történetekből, és soha többé nem csináltok ilyen butaságot! – mondta Aliz szelíden a két bajkeverőnek.

– Ma megtanultuk, hogy nem szabad meggondolatlanul cselekedni, mert a tetteinknek súlyos következményei lehetnek – mondta Zsörti.

– És nem szabad másokat megbántani, csak mert nem úgy csinálja a dolgát, mint ahogyan mi csinálnánk a helyében – folytatta Mojci.

– Így van – folytatta Aliz, – mindenki értékes! És senkit sem szabad bántani. De azzal, hogy bocsánatot kértetek és megbántátok a tetteitek, bizonyítottátok, hogy tanultatok az esetből, és többet nem követtek el ilyen hibát.

Aznap senki nem ment az udvarra játszani. A barátok körbeülték az ágyat. Zsörti jól betakarta a kis órát, Mojci teával kínálta. Mindenki azon volt, hogy minél előbb meggyógyuljon. Aliz meséskönyvet vett elő, és csodálatos történeteket olvasott fel barátainak.

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 4. korcsoportjában (fel nőttek) 2. helyezést nyert.

Csukás István

RÓKA RICSI

Az erdei rókalyukban,
 ahol az út nagyot huppan,
 éldegélt öt róka ottan:
 rókapapa, rókamama,
 két nagy testvér s egy kicsi,
 a neve:
 Róka Ricsi!

Rókapapa, rókamama
 véletlenül nincs otthon ma,
 véletlenül egy tyúkólnál
 buzgón szimatolva kószál.
 Béke van a rókalyukban,
 horkolva egymásra huppan
 s az orrán át trombitál
 hájas Henrik, lusta Pál!

Útnak ered Róka Ricsi:
 „Nem vagyok már olyan kicsi!
 Megnézem a nagyvilágot,
 hátha egy-két csodát látok!”
 Erdő szélén kergetőznek
 fürgé lábú pettyes őzek.
 Három nyuszi ugrál sorba
 sombokorból sombokorba.

Ricsi uzsgyi, tátva szája,
 foga közt a nyúl bundája,
 illetve csak egy-két szőre,
 mivel a nyúl fut előtte!
 Sebaj! Ricsi gyorsít, kerül,
 a nyúl ugrik, úgy menekül.
 Vigyázz, vigyázz, rókafi, rőt,
 ne kövesd a cselezgetőt!

Mert a nyulak ravaszak ám,
 lefékeznek a tó partján,
 Ricsi meg, jaj, belecsúszik,
 sárt köpködve kapál, úszik.
 Kacsák szidják rikácsolva:
 „Mit keres a tóban róka?!”
 Ricsi végre kivergődve
 partot ér, sáros a szőre.

Ahogy haza így baktatott,
 fejéhez vágta egy makkot,
 a nyulak is kinevették,
 mégse vették el a kedvét!
 Szép a világ! Ez világos!
 Habár egy kicsikét sáros.
 Míg idebent trombitál
 hájas Henrik, lusta Pál!

Csukás István

A MADÁRMENYEGZŐ

Rigó úrfi így rikkantott:
 Gyertek, még ma lagzit tartok!

A szép mátkám íme, itt jó:
 a barázdabillegető!

S jöttek sorba a vendégek.

Rigó néni fürgén futott,
 cipeli az ajándékot.

Lépked a pinty, balra, jobbra:
 Ez a mező legszebb csokra!

Nászdalt fúj a fülemüle,
 megfájdult a násznép füle!

Holló bátyó nagy károgvá
 az ifjú párt összeadta.

Fülesbagoly se hall, se lát,
 Mind megette a vacsorát!

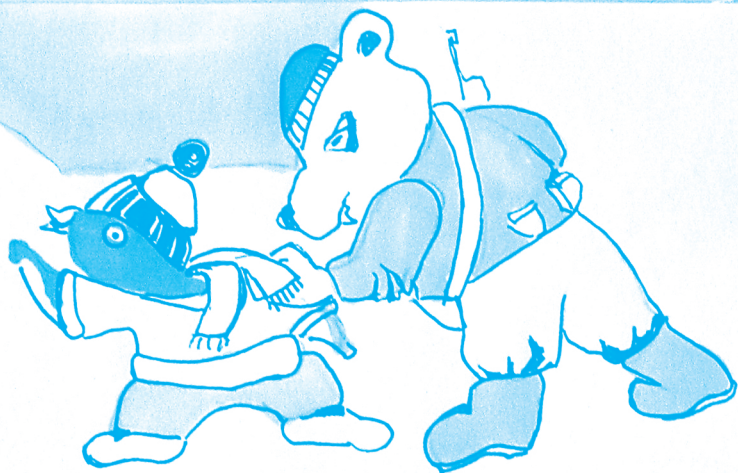
Vége lett az ünnepségnek,
 hazamentek a vendégek.

Kirpa-Délczegh Nikolett

FERKÓ, A PINGVIN

Csupa hó és jég, nevetés és játék, ott kezdődik mesém, messze-messze egy jeges vidéken, aminek neve Kristályszívfalva. Nevét a hatalmas jégpingvin jégszívéről kapta, ami régóta a falu védelmezője. Ez a kristályszív őrzi a fényt, a szerencsét, a boldogságot, a kicsiny falu örök vidámságát.

Minden egy fagyos reggelen kezdődött. Ferkó, az örök melegsívű, ám igencsak gyáva pingvin, a falu vezetőjének, Brúnónak a fia, elkezdte a napi rutinfeladatát, amit az apja elvárt.

Mindennap vadászatra kerekedtek a falu vitéz pingvinjei, hogy a jeges tengerből a legnagyobb halakat fogják ki, és megküzdjenek a morcogókkal. Hogy kik voltak ők? A nagyfogú, éles karmú, óriás, fehér, brummogó jegesmedvék. A falu határáig a kristályszív védelmezi lakóit, de határain túl csak a bátorság és talpraesettség voltak a derék pingvinek fegyverei.

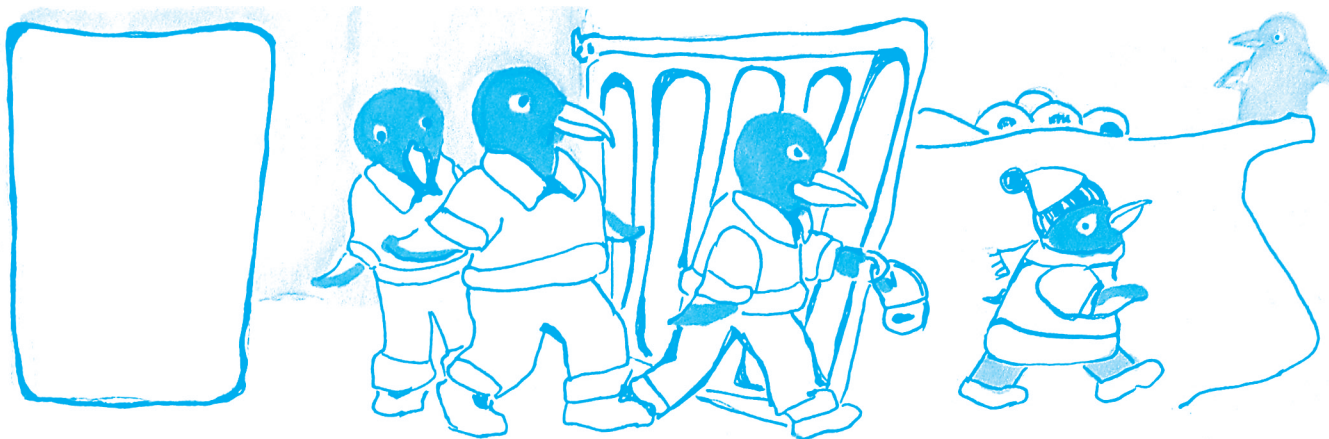
Ferkó társaival félve vágott neki a jeges víznek. Úgyesen is ment a halfogás, gyűjtöttek is szépen elemózsiát. A parton elégedetten örvendeztek a pingvinek, Ferkó viszont bánatos volt, mert ő csak egy hallal büszkélkedhetett. Édesapja elégedetlen is volt, meg is rótt a fiát nem túl szerencsés fogása miatt. Hazafelé tartva egyszer csak megrengett a föld, hatalmas moraj hallatszott. Hirtelen felbukkant a morcogók nagy hordája. A derék pingvinek csatasorba álltak, védték fogásukat. Ám Ferkó ijed-

tében egy hóbucka mögé bújt, és minden porcikája remegett a félelemtől. Apja, a bátor Brúnó és csapata visszaverte a hordát, de ekkor hirtelen fia segítségkérő kiáltását hallotta. A morcogók vezetője, Gorzó elfogta szegény Ferkót. Apja lába földbe gyökerezett, kérlette a morcogók vezetőjét, hogy engedje el a fiát. De ő fennhangon nevette ki Brúnót, cserét ajánlott: a kristályszívet kérte fia helyett. Egy napja volt rá, hogy eldöntse, ki kedvesebb a szívének. A pingvincsapat élén Brúnóval visszatért Kristályszívfalvára. Összeült a falu apraja-nagyja, hogy eldöntsék, mi legyen Ferkó sorsa.

Apja rögvest felajánlja, adják oda a szívet a fia helyett. A falu népe dühöng, hiszen ki vagy mi fogja megvédeni a falut, ha a szív a morcogók kezébe kerül? De nem volt más választás, Brúnó kivette a kristályszívet a kristáлыпingvin mellkasából, és csapatával elindult a morcogók birodalmába. Ezalatt Gorzó és csatlósa a Sziklavár barlangjában hatalmas lakomát tartottak, előre ünnepelve győzelmüket. Ferkó szomorúan ült börtönében, s azon gondolkodott, hogy ha bátrabb lett volna, nem lenne ekkora bajban.

Brúnó és a vitéz pingvincsapat megérkezett Sziklavár bejáratához. Ekkor megjelent fél tucat mérges morcogó, hogy lefegyverezve bevigyék őket a barlang mélyébe Gorzóhoz. A trónján elégedett vigyorral ott ül a morcogók gonosz ura. Brúnó

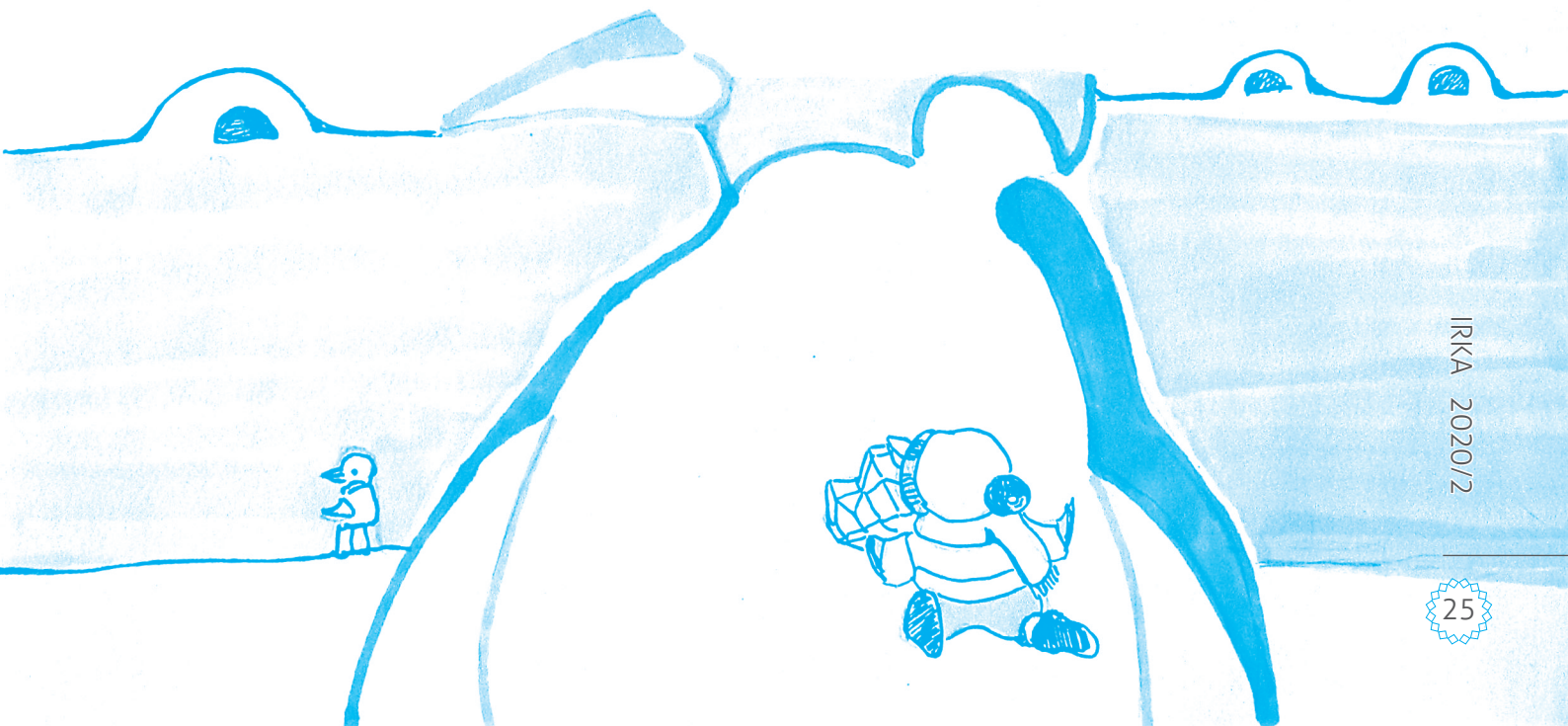
kezében a kristályszív díszelgett, amit átnyújtott Gorzónak. Azonnal sötétség és vihar kerekedett a jeges vidéken. A kristályszív csillogó fehérből éjféketévé változott. Brúnót és csapatát börtönbe vetették, a morcogók feje átverte őket. Ferkót nem adták ki, Brúnó kérdőre vonta a morcogók fejét, aki hangos nevetésben tört ki, mondván, elfoglalja Kristályszívfalvát, és ő fog uralkodni mindenek felett. El is indult a horda meghódítani a jeges vidéket. Brúnó, Ferkó és a csapat többi tagja kétségbeesve tűnődtek börtönükben. Ferkó megbánó szívvel édesapja felé fordult, hogy bocsánatot kérjen gyávaságáért. Brúnó könnybe lábadt szemmel átölelte fiát, s elmesélt egy régen történt eseményt.

Ferkó gyermekkorában izgága, bátor kis pingvin volt. Fiatal kora ellenére nem ismerte a félelmet. De történt egyszer, hogy apja után somfordált a vadászatra, aki előtte megtiltotta neki azt. A vadászat során megjelent egy morcogó, aki ráförmedt, és majdnem el is kapta az ifjú Ferkót. Futásnak eredt, de annyira megrémült, hogy megcsúszott és a tengerbe esett. Apja utána ugrott, hogy kimentse alélt fiát, eközben a többiek elkergették a vicsorgó óriást. Mikor a kicsi Ferkó magához tért, már nem volt önmaga, az a kis bátor pingvin. Rossz álomnak hitte az egészet, s amikor felébredt, apja nem árulta el, hogy mi történt valójában.

Ferkó eltűnődött ezen a dolgon, és eldöntötte, hogy elég a gyávaságból, újra gyermekkori önmaga lesz. Elhatározták, hogy kiszabadulnak és megmentik a falut Gorzótól és csatlósaitól. Nekifeszültek a ketrecnek mind, ahányan voltak, és kitörtek a börtönből. Elindultak Kristályszívfalvára. Óvatosan hóbuckák mögé bújtak, hogy kiessék, mi történik a falujukban. Döbbsen látták, hogy a falu lakóit láncra verték, a trónon pedig, kezében a szívvel, ott ül Gorzó. Ferkó óvatosan megközelítette a trónt, hogy elcsenje a szívet, de egy morcogó meglátta, és mikor majd' elkapta, apja rávetette magát, és kupán vágta egy jól megtermett hallal. Ferkó kikapta Gorzó kezéből a kristályszívet, és gyorsan megindult felmászni a kristálypingvinre. Gorzó nyomban utána eredt, de útját állták a vitéz pingvinek. Ferkó behelyezte a kristályszívet a helyére. Vakító fény sugárzott, tornádó kerekedett, ami elsöpörte a morcogókat és azok királyát, Gorzót.

Kristályszívfalva lakói ujjongtak és énekeltek, Brúnó pedig büszke volt bátor fiára, aki megmentette a falut és a vidéket. Gorzót és csatlósait soha többé nem látták, mert olyan messzire repítette őket a tornádó, ahol a madár sem jár. Újra béke, szencse és boldogság költözött Kristályszívfalvára, és Ferkó szívében a bátorság fénye gyúlt.

Ez a mese a 2019-es Üveghegy meseíró pályázat 4. korcsoportjában (felnőttek) 3. helyezést nyert.

AZ ÉV GOMBÁJA: A CSOPORTOS CSÉSZEGOMBA (MICROSTOMA PROTRACTUM)

A Magyar Mikológiai Társaság (a mikológia a biológia gombákkal foglalkozó tudományterülete) 2020-ra a pompás megjelenésű csoportos csészegombát választotta az Év Gombájának.

A csészegomba piros színével a tavaszi erdők egyik ékköve. Általában nagyobb csoportokban terem. Csészéi 2-4 cm hosszú nyél végén terülnek ki. Nem ehető, korhadékbontó faj. Termőteste 4-10 mm átmérőjű, nyeles csésze alakú, eleinte gömb alakban zárt, később csillag alakban, hegyes karéjokkal felnyíló, kívül fehér szőrös.

AZ ÉV FÁJA: A TATÁR JUHAR (ACER TATARICUM)

Az Országos Erdészeti Egyesület által indított internetes szavazáson a tatár juhar nyerte el a 2020-as Év Fája címet, míg második és harmadik helyen a kecskefűz és a rezgőnyár végzett.

Ez a fafajta már honfoglaló eleink által is jól ismert volt. Napjainkra az alföldi területeken erőteljesen visszaszorult, hegy- és dombvidékeken pedig kevésbé becsülik alacsony termete, csekély gazdasági értéke miatt. Ökológiai szerepe viszont jelentős, továbbá szárazságtűrése, alacsony termete, színes termése és őszi lombszíne miatt a tatár juhar kiváló parkfa.

AZ ÉV VADVIRÁGA: A MÁJVIRÁG (HEPATICA NOBILIS)

A májvirág a Magyar Természettudományi Múzeum által indított választáson a szavazatok 54%-ával nyerte el az Év Vadvirága címet.

A májvirág kora tavasszal, március–április környékén virágzik. Ekkor hozza többnyire kék virágait, de ezek olykor akár rózsaszínek vagy fehérek is lehetnek. Levelei jellegzetesen három hegyes karéjúak, némiképp a máj lebenyeire emlékeztetnek. Ha nem takarja őket hó, egész télen át megtalálhatók.

Maga a növény kis termetű, alig 5-15 cm magas, bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben, köves talajú tölgyesekben találkozhatunk vele. 1988 óta védett faj, természetvédelmi értéke 5 000 Ft. Közeli rokona az Erdélyben előforduló erdélyi májvirág (annak levélkaréjai nem ép szélűek, hanem csipkézettek). Mivel Magyarországon csak egy májvirágfaj fordul elő, ezért általában csak májvirág névvel illetjük.

Forrás: vadászerdő.blog.hu

A LEGKISEBB ÉLŐLÉNYEK

VÍRUSOK

A vírusok önmagukban nem mutatnak életjelenségeket, ehelyett befészkelik magukat egy másik szervezetbe, és kihasználják az abban található rendszereket, tehát csak a gazdaszervezetben képesek az életre.

A vírusok kizárólag pusztítani tudnak. Legrosszabb fajtáik akár milliók életét olthatják ki.

BAKTÉRIUMOK

A baktériumok, prokarióták nagyon egyszerű sejtek, még sejtmagjuk sincs. Sokkal összetettebbek azonban, mint a vírusok.

A baktériumok elengedhetetlen szerepet játszanak a túlélésünkben, hiszen lebontják az elhalt szervezeteket, hogy az élő szervezetek felhasználhassák a bennük lévő vegyületeket. Vannak a testünkben élő baktériumok is, amelyek az emésztésben segítenek.

PROTISZTÁK

Legtöbbjük mindössze egyetlen sejtből áll, mások összekapcsolódnak és kolóniát alkotnak. Számos különféle protiszta létezik.

Az *amőbák* az állati sejtekhez hasonlítanak. Kisebbségi szervezetekkel, pl. baktériumokkal táplálkoznak.

Az *algák* többsége növényyszerű egysejtű. Néhány alga nagy csoportokba szerveződik és hínárt alkot.

VESZÉLYES MIKROBÁK

A legtöbb mikroba veszélytelen, de van, amelyik betegségeket okoz.

Egyes baktériumok a testünket támadják, vagy káros anyagokat, ún. toxinokat termelnek. Többek között ők okozzák a torokgyulladást, az ételmérgezést, az agyhártyagyulladást, a tüdőgyulladást.

A protiszták okozzák pl. a bél belsejét támadó amőbiázist és a szűnyogcsípéssel terjedő maláriát.

LEGYŐZÉSÜK

Az emberek születésük óta küzdenek a veszélyes mikrobák ellen. Orrszőrünk, erős bőrünk távol tartja a kórokozókat, a gyomorsav megöli a táplálékkal bevitt mikrobákat, a könnyek pedig kimossák őket a szemünkből.

Ha ezek a védelmi rendszerek kudarcot vallanak, a kórokozókat irtó fehérvérsejtek lépnek akcióba. Két csoportjuk: a falósejtek, melyek körülzárják a kórokozókat, és a nyiroksejtek, azaz limfociták, melyek antitesteket gyártanak. A testünknek elég egyszer megtanulnia, hogyan készítsen egy adott fajta antitestet, utána emlékezni fog rá: ugyanazt a betegséget többé nem kapjuk el, immunisak leszünk rá.

A hó is segít lelassítani a kórokozókat. Ezért leszünk sokszor lázasak, amikor a betegség ellen küzdünk.

HOGYAN KERÜLJÜK EL A KÓROKOZÓKAT?

– Sok kórokozó a leheletünkben lévő cseppecskékben terjed, ezért kell eltakarni a szánkat tüsszentés és köhögés esetén.

– Sok kórokozó a bőrünkbe kapaszkodik, ezért szükséges a gyakori és alapos kézmosás.

– Kórokozók lehetnek a nyers élelmiszerekben, de az alapos átsütés vagy megfőzés elpusztítja őket. A főtt ételleket is megtámadhatják a kórokozók, de a hideg lelassítja őket. Ezért tároljuk hűtőben az ennyivalót.

Forrás: Hazel Maskell: *Mi fán terem a biológia?*

BARACKOS TÚRÓTORTA SÜTÉS NÉLKÜL

Hozzávalók: A tésztához: 20 dkg darált keksz, 10 dkg olvasztott margarin, 1 marék darált dió.

A krémhez: 5 dl habtejszín, 1 kg túró, cukor, 1 csipet só, citromlé, 2 üveg őszibarackkonzerv vagy friss barack, 0,5 dl forró víz, 4 dkg étkezési zselatin.

Elkészítés: A tészta hozzávalóit összekeverjük, és a tortaforma aljára nyomkodjuk, majd hűtőbe tesszük.

A tejszínhabot felverjük, majd belekeverjük a túró. Ízlés szerint cukrozzuk, adunk hozzá egy csipet sót és egy kevés citromlevet. Ezután belekeverjük a lecsepegtetett és feldarabolt őszibarackot.

Forró vízben feloldjuk a zselatint, majd miután hűlni hagytuk, belekeverjük a krémbe. Néhány percig állni hagyjuk, majd a tortaformába öntjük, és néhány órára vagy egy éjszakára a hűtőbe tesszük.

A tetején csokiöntettel tálaljuk.

Forrás: mindmegette.hu

Idén február 24-én hunyt el a magyar gyermekirodalom egyik legkiemelkedőbb alakja, a Kossuth- és József Attila-díjjal is kitüntetett Csukás István. Ő álmodta papírra mindannyiunk nagy örömeire többek között Süsü, a sárkány, Pom-Pom, a Nagy Ho-Ho-Ho-Horgász és Brum Brum Brúnó kalandjait.

Csukás István művein nemzedékek nőttek fel. Munkássága előtti tisztelgésként ebben az évben meseregényeiből hozunk nektek részleteket az *Álmodni hívunk* rovatban, remélve, hogy kedvet kaptok a történetekhez, s egyszer teljes terjedelmükben is elolvassátok.

Hogyan kerül Mirr-Murr, a kandúr, Slukk Ödön kabátzsebébe

Erősen tűzött a nap, és Slukk Ödön, az öregedő házaló úgy érezte, hogy pont az ő tarkójára. Hiába sietett vagy lassított, a nap utolérte, bevárta, és megkettőzött erővel sütötte kopaszodó koponyáját. [...]

A Kiscsacsi, Mirr-Murr és Morzsa a léckerítés aljából bámulták a tétován álldogáló, koponyáját óriási kockás zsebkendővel törölgető Slukk Ödönt. A Kiscsacsi szólalt meg először.

– Eltévedt – mondta. – Egészen biztos, hogy eltévedt. Azért van úgy kétségbeesve.

Mirr-Murr nem szólt semmit, csak morgott. Morzsa kidugta az orrát a lécz között, és úgy szimatolt. Ismerős szagokat, egyszer már felfogott illatokat hozott feléje a szél. Orrát mozgatva gondolkozott, azután azt mondta:

– Ez egy öreg házaló. Két évvel ezelőtt már volt itt, ócska ruhákat vett, húsdarálót, borotvapengét meg ilyesmiket adott el. Nem tévedt el, csak melege van! [...]

A Kiscsacsiék megunták az ácsorgást, és viszsza mentek a többiekhez. Csinnadratta, Bóbice és Paprikajancsi az üres nyúlketrec árnyékában ültek, és bámulták az eperfa alatt totyogó kacsákat.

– Mit játszunk? – kiáltott föl Paprikajancsi, mikor meglátta a közeledő Kiscsacsiékat. [...]

Mirr-Murr komoly pofát vágott, és foghegyről odavetette:

– Házalósdit!

– Az mi? – kérdezte Paprikajancsi.

– Hát azt kell kiabálni, hogy használt ruhát veszek, meg izzadni kell, és egy nagy zsebkendővel a tarkónkat törölgetni!

– És még mit kell csinálni? – kérdezte Paprikajancsi.

Mirr-Murr a fejét vakarta.

– A többi nem jut eszembe – mondta.

Csinnadratta, az ólomkatona hajolt előre az árnyékból.

– Ezt a játékot még dolgozd ki jobban! Addig is játszunk bújócskát, azt legalább tudjuk!

S rögtön el is kezdte a kiolvasót:

*Egy-begy, libabegy,
öreg baka arra megy,
világjáró tengerész
a fa alatt heverész,
sikárkefe csupa hab,
ül a pléhteknő alatt!*

Paprikajancsira jött ki a kiolvasó, ő lett a hunyó. Arccal a nyúlketrec falának fordult, és elkezdett hadarva számolni: tíz, húsz, harminc... nyolcvan, kilencven... A többiek elosontak bújóhelyet keresni.

Mirr-Murr szaglászva lopakodott, lehasalva kúszott egész a konyháig. Hova bújjon? Az igazat megvallva, már minden valamirevaló bújóhelyet ismert mindenki. Annyit játszottak bújócskát! Egyszer csak Mirr-Murr szeme felcsillant az örömtől. Ez igen! Itt biztos nem találják meg! A szögön egy kabát lógott. Mirr-Murr egy pillantás alatt felmászott az ajtófélfán, és belebújt a kabát zsebébe.

– ...százkilencven, kétszáz! – Paprikajancsi befejezte a számolást. – Aki bújt, bújt, aki nem bújt, nem bújt, megyek!

Mirr-Murr hallotta még messziről Paprikajancsi halk hangját. Kuncogott egy kicsit. „Engem ugyan kereshettek!” – gondolta, és kényelmesen elhe-

lyezkedett a zsebben. A kabátot sütötte a nap, s bent a zsebben kezdett egyre melegebb lenni. Mirr-Murr bizony lassan elaludt.

Slukk Ödön, az öregedő házaló nyomakodott be a kapun. Köszönt, majd nézegetni kezdte a kabátot.

– Mi tetszik? – szölt ki a konyhából Jánoska mamája.

– Használt ruhát veszek! – válaszolt röviden Slukk Ödön, és nem vette le a szemét a kabátról.

– Nincs eladó semmi! – jött ki Jánoska mamája.

Slukk Ödön ravaszul összehúzta a szemét... Hunyorgott még egy kicsit a szemével, és lassan, ravaszul, mint a vadászó róka kerülgeti a kiszemelt vacsoránakvalót, nem beszélt a kabátról, hanem kezdte kirakni a kincseit a fakult hátizsákából.

– Metszőolló, vadonatúj! – mondta, majd gyorsan folytatta: – Habverő, valódi svédacél torta-szeletelő, rozsdamentes laskaszedő, nikkelezett diótörő, sárgaréz derelyeszaggató; tessék csak megfogni bátran, Slukk bácsi még rosszat nem adott el!

Mi tagadás, az öreg házaló értette a módját, hogyan kell elkápráztatni, elkábítani a vevőt.

Jánoska mamája tétovázott a csillogó-villogó, szép sorba kirakott kincsek előtt. Slukk Ödön, mint egy öreg, ravasz szemű, ráncos arcú varázsló figyelte.

– Talán ezt... – nyúlt a sárgaréz derelyeszaggató után Jánoska mamája. – Az enyém úgyis elromlott. Szép a többi is...

– Az egészet magának adom – szölt ravaszul Slukk Ödön –, és nem is kérek érte pénzt!

Jánoska mamája értetlenül nézett rá.

– Hm, hm – mondta Slukk Ödön. – Elég poros, elég kopott, de ha más nincs, ez is jó. Ezért az ócska kabátért odaadom!

S már fogta is a kabátot, s dugta bele a kifakult, hatalmas hátizsákba.

– Hát jó – sóhajtott Jánoska mamája. – Szegény uramé volt.

Slukk Ödön elköszönt, lábával behajtotta a kiskaput, s vidáman poroszkált a poros akácfák alatt a vasútállomás felé. „Nincs elveszett nap! – gondolta magában. – Slukk Ödön még tud üzletet csinálni! Slukk Ödön még nem olyan öreg!”

Megváltotta a jegyet, s mert meleg volt, és az üzletre is inni kellett, beült a restibe a piros terítés asztalok közé, és kért egy korsó fehér habos, jéghideg sört. Míg a sört hozták, a kabátot a szék támlájára tette, és kortyolgatás közben nézegette.

A vonat késett, meleg volt, és a kabát is egyre jobban tetszett neki – egyszóval Slukk Ödön, az öregedő házaló egyre több korsó sört eresztett le a torkán. Kicsit imbolygott is, mikor bejött a vonat, a pincér meg úgy adta rá a kabátot, a hátizsákra. A kabát bő volt, s a hátizsák kinyomta, mint valami púp.

A fülke üres volt, az öreg házaló leült az ablak mellé, és szunyókálni kezdett. Arra ébredt fel, hogy a kalauz szólítgatja, és a jegyet kéri.

– Igenis, azonnal – motyogta Slukk Ödön, belenyúlt a kabátzsebbe, s az álmosan pislogó Mirr-Murr nyújtotta a kalauz felé.

– Szép kis macska! – mondta a nagy bajuszú kalauz, és megsimogatta a rémült Mirr-Murr fejét. – Barátságos pofikája van!

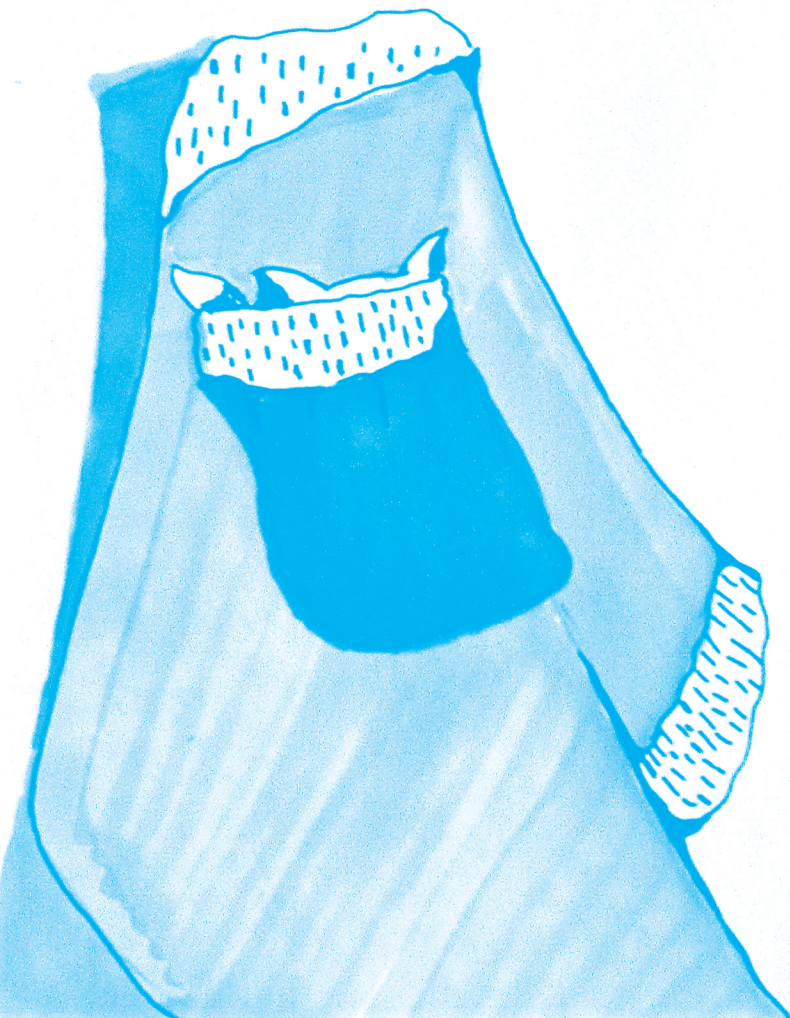
Slukk Ödön úgy fogta Mirr-Murr, olyan kétségbeesett ábrázattal, mint aki rosszat álmodik, és nem tud felébredni. Másik kezével a nadrágzsebébe nyúlt, és odaadta a jegyet. A kalauz kezelte, szalutált és elment.

Mirr-Murr fészkelődött Slukk Ödön kezében. Az öreg házaló maga felé fordította a kandúrt, és úgy nézték egymást kíváncsian, töprengve, mint régi ismerősök, akik hosszú-hosszú idő után találkoztak.

– Hm, hm – szólalt meg végre Slukk Ödön.

Mirr-Murr nem szölt semmit, igyekezett barátságos képet vágni.

– Hát jó – fejezte be Slukk Ödön a hümmögést. – Úgyis olyan egyedül vagyok! Te meg kis helyen is elférsz. Igaz? – s fáradt, kék, öreg szemmel nézett Mirr-Murr-ra, s letette az ablak elé a felhajtható asztalkára. Mirr-Murr az üveghez nyomta az orrát, úgy bámulta az elsuhanó villanypóznákat, a dróton ülő, meg-megrebbenő vadgalambokat, a lassan forduló tájat. Magához tért az ijedségből, és Slukk Ödön is barátságosan viselkedett. Dobogó szívvel érezte, hogy új, izgalmas kalandok várnak rá. Visszanézett az öreg házalóra, de az már félrebillent fejével aludt.

BIBLIAI ÁBÉCÉ

Törvény. Mózes korától mindvégig szorgalmasan gyűjtötték a zsidók Isten parancsolatait arról, hogy hogyan kell élniük és hogyan kell imádniuk Istent. Ezeket a parancsolatokat pergamentekercsekre írták, a templomban őrizték és az istentisztelet idején felolvasták. A zsidók nagy tiszteletben tartották a törvényeket, és igyekeztek betű szerint megtartani, közben igen gyakran vétettek a törvény szelleme ellen. Jézus is tisztelte a zsidó törvényeket, de azt mondta, hogy a legnagyobb parancsolat: „Szeresd Istenedet teljes szívedből, teljes elmédből és minden erődből”, valamint „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat”.

Törvénytudók, írástudók. Jézus korában az írástudók vagy törvénytudók a zsidó törvények pontos teljesítésében járatos emberek voltak. Állandóan figyelték Jézust, hogy rajtakaphassák valamilyen törvénszegésen. A törvény szerint pl. tilos volt szombaton bármilyen munkát végezni. Amikor Jézus szombaton meggyógyított egy beteget, azonnal szemére vetették, hogy ezzel megszegte a törvényt. Erre Jézus megkérdezte tőlük, hogyha valamelyiküknek a szamara vagy ökre szombaton verembe esik, nem húznák-e ki. Az okos törvénytudók erre nem tudtak mit felelni. Jézus szemében fontosabb volt a szeretet és a segítőkészség, mint a törvény betűjének megtartása.

Töviskorona. Mivel Jézust a „zsidók királya”-ként fogták perbe és ítélték el, a római katonák a keresztre feszítés előtt azzal űztek gúnyt belőle, hogy bíbor palástot terítettek a vállára, királyi pálcát adtak a kezébe és töviskoronát tettek a fejére.

Troász. Az ősi Trója helyén alapított kis-ázsiai város. Pálnak itt jelent meg látomásban egy macedón férfi, aki kérte, hogy jöjjön át hozzájuk és legyen segítségükre. E látomás következtében jutott el az *Evangélium* Ázsiából Európába.

Tüzes kemence. *Dániel könyvének* elbeszélése szerint három ifjút – Sadrakot, Mésakot és Abédnegót – olyan izzó tüzes kemencébe vetettek, amelyet ércolvasztásra vagy tégláégetésre használnak. Ők ugyanis nem borultak le a Nebukadneccar által felállított bálvány előtt, hanem ilyen bátor hitvallást tettek: „Van nekünk istenünk, akit tisztelünk: ő ki tud szabadítani minket az izzó tüzes kemencéből. De ha nem tenné is, tudd meg, ó király, hogy mi a te isteneidet nem tiszteljük, és nem hódolunk az aranyszobor előtt, amelyet felállítottál.” Hitüket és engedelmségüket azzal jutalmazta Isten, hogy sértetlenül kerültek ki a tüzes kemencéből. Erre a király meghódolt az Úr előtt, „mert nincs más isten, aki így meg tud szabadítani”.

Tűzpróba. Amikor az értékes fémet, aranyat vagy ezüstöt meg kellett tisztítani a hozzátapadt salaktól, agyagkemencébe rakták és tűzzel felhevítették. A fém megtisztulva jött ki a tűzből, mert a benne levő salak nem állta ki a tűz próbáját, elolvadt. Ezzel a módszerrel érzékelteti a *Biblia*, hogy bánik Isten az emberrel. Ő állandóan tisztogatni akarja hitünket, engedelmségünket, szeretetünket, egész életünket, hogy megfeleljen az ő tiszta szeretetének.

Újhold. Az újhold különleges ünnepi alkalom volt az *Ószövetség* népe számára. Minden hónap elején szent napként ünnepelték meg. Új kezdetet jelentett. Ilyenkor megfújták a trombitákat, megállt a munka, és külön istentiszteletet tartottak a templomban. De ez az alkalom is, mint minden más ünnep, könnyen válhatott puszta formassá, ha nem járt együtt őszinte bűnbánattal, megtisztulással, a bűn elvetésével. Az Úr csak a tiszta ünneplésben lelta kedvét.

Újszövetség. Az *Újszövetség* a *Biblia* második része, és 27 könyvből áll: a négy *Evangéliumból*, *Az Apostolok Cselekedeteiről írt könyvből*, a 21 apostoli levélből és a *Jelenések könyvéből*. Mindezeket Jézus halála után száz éven belül írták azok, akik vagy maguk is ismerték Jézust, vagy szemtanúktól hallottak élete eseményeiről és tanításairól. Céljuk az volt, hogy lehetőleg mindent lejegyezzenek Jézusról, a Szentlélek kitöltéséről, az első missziók munkájáról és eredményeiről, valamint hogy tisztán adják tovább Krisztus tanítását a gyülekezeteknek és megóvják őket minden téves és hamis tanítástól. Az *Újszövetség* a kereszténység legfontosabb könyve, mert benne van mindaz, amit az ősgyülekezet tudott és hitt Jézusról. Bizonyoságtétel arról, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, a Megváltó, akiben beteljesedtek Istennek az *Ószövetségben* adott ígéretei, s aki Szentlekek által munkálkodik a hívőkben, és velük van minden napon a világ végezetéig.

Cecil Northcott: *Bibliai lexikon gyerekeknek*

A GAZDAG IFJÚ

Jézus szívesen tanította azokat, akik hozzá fordultak. Csaknem mindennap felkeresték őt valamilyen kérdésben.

Egy időben Jézus a hegyek között volt. Tanítványai kissé hátrább állottak tőle, hogy ne zavarják elmélkedésében, imádságában. Itt kereste fel Jézust egy gazdag ifjú. Az ifjú már megjelenésével mutatta előkelőségét és gazdagságát. Látszott rajta, hogy iskolázott, művelt ifjak közé tartozik. Amint felismerte Jézust, így szólott:

– Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerhessem?

Jézus felelt:

– Miért nevezel engem jónak? Nincsen más jó, csak az Isten. Hanem ha az örök életbe akarsz jutni, tartsd meg a parancsolatokat. Tiszteljed szüleidet, ne ölj, ne lopj, ne kívánd a te felebarátod tulajdonát, szeresd az Istent teljes szívedből, teljes elmédből és minden erődből, és szeresd felebarátodat, mint magadat.

Az ifjú reménykedve hallgatta mindezeket s bizalommal folytatta:

– Mindezeket megtartottam már kora ifjúságomtól fogva. Mi fogyatkozás van hát még énbenem?

– Ha az örök életbe akarsz jutni – folytatta Jézus –, add el minden vagytonodat, oszd ki a szegények között, s jer, kövess engem. Kincsed lesz az Istennek országa.

Az ifjú nem tudott többet szólani. A reménység boldog sugara eltűnt orcájáról, szomorú, bánatos szívvel megfordult és elment, mert sok vagyona volt. Jézus részvétellel nézett utána s fájdalmas érzéssel mondotta:

– Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak a mennyek országába jutni.

Majd meg a tanítványokhoz fordulva, magyarul folytatta:

– Mit ér az ember, ha az egész világot is megnyeri, ha a lelkében kárt vall?

A legértékesebb kincs a mennyeknek országa, melyért érdemes mindent feláldozni.

A MAGVETŐRŐL

Egy földműves elment búzát vetni. Vetés közben némely mag az útszélre esett. Még gyökeret sem verhetett, mert eljöttek a madarak, felszedték és megették.

A magnak a második része köves és alig művelt földre esett. E földből a mag gyorsan kikelt, de nem tudott mély gyökeret verni, s a forró nap heve rövid idő alatt kiszáraitotta.

A magnak harmadik része tövises közbe esett. Ez is kikelt, de a tövises elhatalmasodtak s a vetést teljesen megsemmisítették.

A magnak negyedik része jó földre esett, amely helyesen meg is volt művelve, s ez termett is bőségesen. Ennek egyik része termett százannyit, másik része hatvanannyit, némelyik része harmincannyit.

A tanítványok arra kérték Jézust, hogy mondja el a magyarázatát ennek a példázatnak. Jézus eleget is tett a kérésnek, s a példázatot a következőképpen magyarázta meg. Az elvetett magon az Isten ígését kell értenünk. A magvető maga Jézus, s azután azok, akik Jézus nyomdokain, az Igét, az Evangéliumot hirdetik. A föld pedig az emberi lelket jelképezi. Az útszélre esett mag olyan emberi lelkeket példáz, akik nem hallgatják Isten ígését. Az ilyen lélek kopár, kietlen, kemény, mint az ország útja.

A köves és jól meg nem művelt föld az olyan emberi lelket jelképezi, aki meghallgatja az ígét, örvend is az igazságnak, de nem tud gyökeret verni lelkében, hamar elfelejti. A harmadik része a magnak tövises földre esett. A tövises, burjános föld az olyan emberi lelket ábrázolja, amelyben van tehetség és fogékonyság minden iránt. Befogadja, meghallgatja az Igét is, de a bűnös szenvedélyek és hazugság burjánjai elnyomják az ígének hatását és a lélekben nem tud érvényesülni a jó. A magnak negyedik része jó földre esett, amely meg is volt művelve és dúsan termett. Ez a föld jelképezi a tiszta, minden szép és jó iránt fogékony emberi lelket. Az ilyen lélekben az Isten ígéje termékeny talajra talál és terem harminc-, hatvan- és százannyit.

Benczédi Pál *Bibliai történetek gyerekeknek* c. könyve nyomán

Harsányi Dorina, Gát

Kucsinka Zsombor, Som

Malega Virág, Borzsova

Sárközi Dániel, Borzsova

Ulmán Erik, Szolva

Varga Fanni, Nevetlenfalva

Varga Hanna, Nevetlenfalva

BETŰ/SZÁMTENGER

Keresd meg a következő számokat a betűtengerben: 1001, 9, 8, 6, 60, 4, 70, 1050, 80, 3, 100, 5, 50, 45, 2, 1! A kimaradt betűket olvasd össze!

E	Ö	T	E	N	Y	O	L	C
G	Z	K	Z	E	T	S	N	N
Y	C	E	E	V	I	Z	E	Y
M	Z	N	R	T	E	Á	V	O
O	N	Y	E	Ö	T	Z	T	L
R	E	G	G	L	T	Ő	E	C
Á	Y	H	Y	É	I	V	H	V
H	A	T	V	A	N	K	E	A
T	Ö	N	E	V	Y	G	E	N

CIKCAKKPUZZLE

Ha a meghatározások alapján helyesen töltöd ki a rejtvényt, a sötét négyzetekbe kerülő betűből egy növény nevéét olvashatod ki.

1. Itáliai
2. Aludni szeretne
3. Ütközet
4. Tehén kicsinye
5. Formátlan (AMORF)
6. Ebből az anyagból készül a kerámia
7. Medvécske
8. Orom
9. Köszméte
10. Tragédiáját Madách írta meg
11. Lángész
12. Libikóka
13. Kiscsirke

1.	■				
2.		■			
3.			■		
4.				■	
5.					■
6.				■	
7.			■		
8.		■			
9.	■				
10.		■			
11.			■		
12.				■	
13.					■

POÉNKERESŐ

Két férfi horgászik. Azt mondja az egyik:
– Nincs még egy úszód?
– Miért?

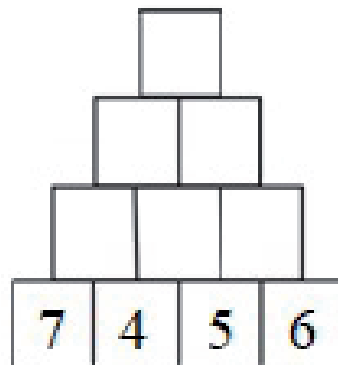
– ...

A vicc poénját akkor tudod meg, ha a betűrács hiányzó kockáiba helyes sorrendben írod be a következő betűket: a, e, e, é, l, l, r.

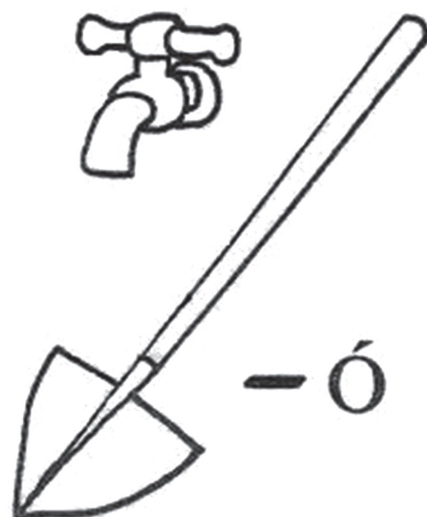
M		R	T
	Z		N
Y		M	E
	M	E	
Ü		T	!

A SZÁMPIRAMIS CSÚCSA

Két egymás melletti mező számainak összege mindig a közvetlenül fölöttük lévő mezőbe kell kerüljön. Mi most csak a piramis alsó kockáinak számait adjuk meg. Milyen számok kerülnek a fölöttük lévő két sorba, és mi lesz a piramis csúcsa?

KÉPREJTVÉNY

TAVASZ

Pillangók szállnak a levegőben,
Madarak csicseregnek a háttérben.
Milyen szép ez a tavaszi táj!
Úgy szeretem, hogy szinte fáj.
Ez a tavaszi táj oly gyönyörű,
Ahogyan a madár száll,
Röpül-röpül, néha meg-megáll.
A virágokat fújja a szél,
A szél száll, a virág útra kél.
Szállj, virág messzire,
Rétre, mezőre!
Gyönyörű szép tavasz,
Te mindig boldogságot adsz!

Harsányi Evelin, *Gát*

ÉVSZAKOK SZÉPSÉGEI

Mondd, megfigyelted-e
A körülötted rejlő, csodás természetet,
S a benne rejlő értékeket?

A tél hófehér világát, puha takaróját,
Mellyel védi a növények világát?

Tavasszal a hófehér takaró megolvad,
Vidám madarak dalolnak, a fák rügyeket bontanak!
– Lám, mi ez a csodaszép látvány?
Ébredő erdeink beborítván,
Hóvirág s kökörtcsin vidáman hirdeti, hogy:
Bizony, ők a tavasz
Beköszönte miatt bújtak ki!

Nyáron vidám az állatok világa.
Kicsinyeik növekednek,
Tapasztalatokat szereznek.
Környezetünk növényei fejlődnek,
Rügyek helyére levelek s termések kerülnek!

Miután beköszönt az aranyló évszak,
Színpompás világa oly csodás!
– Nézd csak!
Az ősz a szüretelés, raktározás időszaka,
S készül a természet a téli álomra.
Szivárvány színeiben pompáznak a levelek,
Vándormadaraink már búcsút intenek!

Minden évszaknak megvan a maga szépsége,
A csodás természet rejtelve!
Óvd, s értékeld környezetünk,
Melynek mi, emberek, oly sokat köszönhetünk!

László Antónia, *Salánk*

Harsányi Evelin, *Gát*

A KIS ŐZ

Kis őzike – hosszú lába –
Reggel jött az iskolába.
Benéz az ablakba,
Tanulni akarna.
Tanító neki mondja,
Hogy nincs neki padja:
Iskolába járnak gyerekek,
És nem a kis őzikék.

Moskola Illés, *Ungvári 10. Számú
Dayka Gábor Középiskola*

TINTA

Tavaszi délutánon leülök,
Kezembe veszem a tollat,
S leírom, mi fejemben van gondolat.
Leírom, milyen fényesen süt a nap,
Milyen dallamot fütyülnek a madarak.
Leírom, milyen érzés kinyitni egy könyvet,
Mit egyhamar nem teszek le könnyen.
Leírom, milyen jó lenne, ha minden a régi lenne,
A régi kerékvágásban menne.
Leírom, merre járnak gondolataim,
S örömmel teszem le verssel teleírt lapjaim.

Harsányi Dorina, *Gát*

Harsányi Dorina, *Gát*

